

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

722598

NOUA

BIBLIOTECĂ ROMÂNĂ

COLECȚIUNE DE NOVELE ȘI ROMANURI

SERIA I.

BROȘURA I.—XII.

BRAȘOV.
EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ALEXI.
1881.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

3932.81

O cură radicală

Novelă

de

Theochar Alexi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

I.

Maialul.

Numai poporul nepriceput i ḑicea: „Maial.“ Titlul oficial al acestei serbări arangiate de societatea „atletico-filharmonică,“ din Bidinescĭ era: „excursiune colegială.“

Noi insĕ recunoscênd adevĕrul vorbei latine: „vox populi, vox dei“ şi supunêndu-ne deci in tot de-a-una voinţei poporului suveran, vom continua a ḑice „maial“ cu tóte că lucrul despre care vorbim nu se intîmplase in luna Iui Maiŭ, care lună prin Bidinescĭ este fórte ploiósă, — ci pe la sfirşitul lunei lui Iunie sĕu a Cireşarului.

Locul ales pentru „maial“ era aprópe de oraş, intr'o pădurice de stejar pe un plaiu frumos. Nu era un „maial“ cum am ḑice obştesc, ci mai mult o petrecere familiară intre membriĭ societăţei filharmonice, ceia ce se puteа recunósce prea bine din toaleta cea simplă ce făcuse acel plaiu destinat pentru petrecere.

O preajmă compusă de nisce ţăruşi bătuţi in pămênt peste care sĕ intinsese un fir de sfóră drept

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

barieră către cei nechemați, și un arc cu dimensiuni forte mici, formând intrarea in acea prejmă destinată pentru jocurile și dansurile tinerimei invitate, ètă in ce consta tòtă toaleta locului de petrecere. Mulți, sè găsiră care se facă o critică inversunată acestui arangiament, dar tocmai publicul contribuitor adică acea parte dintre maialiști, care ar fi fost mai in drept a striga, primi tòte de bune și sè arunca cu voie bună in brațele plăcerilor, fără de a scruta tòte cu amènuntul din fir in fir și din pèr in pèr.

Musica resuna, cupele se goleau, vinul curgea părechile sè invèrteau, banchetătorii cântau și strigau, era o serbare plină de o veselià sgomotoasă in care pècatul cel mai mare sè traducea prin o betià prea generală.

Betia era de două feluri, betià de vin, și betià de simțèmènt. De prima nu merisă să ne ocupăm, ca poeții ce pretindem a fi, dar cu atât mai mult ne vom ocupa de a doua.

Intre maialiști era și un tènèr, strein după tòte aparințele, căci nu-lu vedeai vorbind de cât numai cu un singur amic, èr pe unde trecea, lumea privea după el. Dècă s'ar fi uitat după el numai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

matroanele cu fete mari, atunci n'am putea considera acésta ca un semn caracteristic pentru necunoscinţa persónei sale prin Bidinesci. Chiar nici atunci nu s'ar fi complectat aceste semne caracteristice, observând că nu numai matrónele il urmăreau cu ochii, dar şi fiicele lor, căci tênerul merita atenţiunea din partea sexului incântător. Insă şi bărbaţii se uitau după el, deci trebuia să fiă strein. In adevĕr eroul nostru nu era Bidinesceanu, venise de prin ungurime să vĕdă şi el o dată mai mulţi Romăni la o laltă, ceia ce nu putea vedea in părţile de unde se trăgea el.

Dar şi avea ce vedea, căci o petrecere mai naţională de cât acésta, să fi umblat cât e lumea şi pământul, n'ar fi putut afla. Inima i să sbătea de mulţămire, ér ochii i să desfătau privind floricelele, care de care mai frumóse din cununa dansătórelor.

Dar din tóte florile una i remase la inimă, dovadă ca Severin Dor, — numele eroului nostru, — era un tĕner cum se cade şi aşedat, ér nu un amăgitor flusturat şi incredut.

Acea flóre printre fete, Olimpia Dode, merita cu tot dreptul de a fi alésă dintre mulţimea celor

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

lalte flori. Ea nu numai că intrunea cele trei-deci de frumsețe, cerute de la o femeiă, adică nu numai că era inaltă, una, cu pĕrul supțire, doue, cu ochiĭ marĭ, trei, cu buzele rumene, patru, cu dinții ca de fildișĭ, cinci și cu tóte cele lalte 25 darurĭ care mai sunt in urmă, dar mai avea și o căutătură blindă, un ris argintiu, și o față atât de atrăgătóre, incât ver-cine s'ar fi nitat la ea, ar fi trebuit să sĕ inamoreseze de ea, dĕcă n'ar fi fost angajat in altă parte.

Severin o urmărea cu ochiĭ stând printre privitoriĭ dansului. Olimpia dansa și sbura adeseori pe dinaintea lui Severin, care nu mai putea de durere, inima sa era străpunsă de săgetele amorului.

Din intimplare Ilie Mogoșan, unicul amic ce avea Severin prin acest loc, conoscea familia Dodescilor, adică pe muma Olimpieĭ ba era chiar mai de aproape legat de aceasta familiă, după cum vom vedea mai la vale, si astfel sĕ intimplă de iș vĕdu Severin peste curĕnd visul cu ochiĭ. El adică fu presentat de Ilie Dómnei Varvarița, Dode și fiei Domniaei Domnișórei Olimpia Dode.

Presentațiunea avusese loc in prejma de dans pe timpul unei pause. Este dar natural și fórte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

asceptat de tóte amabilele nóstre cetitóre, ca Severin ceru și obținu de la Olimpia primul vals care urma a sĕ juca. Cum începu musica o prinse de mijloc și părechia admirabilă și admirată sbură printre șirurile jucătorilor.

Primul dans cu un ânger adorat. Suvenire copleșitóre nu năvăliți cu atâta putere asupra-mi căci peptul meu nu este atât de spațios pentru a vĕ da loc incăpĕtor. Mĕ inecați, așa precum copilul rĕsfățat inécă pe muma sa cu sărutările sale prea căldurése. Voi toți, cari ați gustat vr'o dată fericirea fără de sémăn, voi sciți ce va să dică de a sbura cu adorata sa in sunetul armonios al unei musicĕ incântătóre, pe covorul verde al pădurei in aerul limped și balsamat cu dulcele profumuri ale primăverei: voi sciți ce va să dică, de a ține pe ea, pe idolul vostru, prinsă de talia ei svelță, de a simți bătăile inimei ei agitate pe peptul vostru dilatat de fericire, a simți resuflarea ei îmbătătóre, și fluxul și refluxul de căldură și rĕcélă prin degetele ei palpitânde de plăcere. Aduceți-vă a minte de acest rain al tinerțelor vóstre și'apoi veți sci și voi se apreciați extasul în care căduse Severin Dor prin dansul fermecător. In urmă mai jucă și cu altele, dar acest joc era numai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

un chin pentru el, o jertfă adusă bunei cuviinței, și acelei sfieli neexplicate de care se imple inima celui ce iubesce pentru prima óră, și-care lu silesce de a ascunde dinaintea ochilor profani taina fericirei sale. Jucă și cu altele, insă mai mult și mai des cu Olimpia.

Stete ca vr'o două óre in acest rai de fericire. Apoi de o dată se sparse dansul. Lumea incepu a se imprăștia. Mumele fetelor obosite de sarcina cea grea pe care o exercitaseră pănă acum in calitatea lor de garde de dame, zorea pe ficele lor a veni la masă, căci pe lingă ostenelile functiunelor îș mai făcuse datoria și aerul cel aspru al pădurei și provocase aceia fóme, care numai la un maial te póte cuprinde.

Severin remăsese lângă Olimpia, mut, consternat, bâlbăind câte o frasă fără inteles timpit de infricoșatul gând, că acum, acum va suna ora de despărțire, dorind din tot sufletul de a mai prelungi dulcele momente, dar fără curagiu de a exprima prin cuvinte acéstă dorință ferbinte. Olimpia din partea ei mijise ochiĭ și resfoia o dalbă floricică, făcêndu-sĕ că nu aude provocările destul de pronunțate și adeseorĭ repetate ale mumeĭ sale cocoanei Varvarița Dode.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acestă cocónă iș luă de o dată sĕma. O amică a ei, cocóna Varvara, mai ageră de ochĭ, sĕ vede tréba de cât cocoana Varvariț̦a, o trăsese de mâneca rochiei, și i șoptise ceva la urechiă. Cocoana Varvariț̦a la acésta, făcu un semn afirmativ, și întorcêndu-sĕ cu faț̦a radiósă dise cătră Severin Dor.

— Domnule doctor, — Severin era medic, — faceț̦i-ne onórea, — aicĭ zimbi cocóna Varvariț̦a, — de a lua parte la masa ce vom improvisa aicĭ pe érbă verde la rădăcina acestui stejar.

Severin la acéstă invitaț̦iune neașteptată sĕ confusiă cu totul. Sĕ înroși precum sĕ înroșesce o fétă mare, când i facĭ un compliment, îngână vr'o două cuvinte fără înț̦eles, dar se grăbi a da brăț̦ul Olimpiei in semn, că primise invitaț̦iunea.

Societatea cocónei Varvariț̦a se puse in mișcare. Cocóna Varvara, care era cu acea societate, mereu o imboldea pe muma Olimpiei, și i șoptea neincetat la urechĭ: dar șóptele cocónei Varvara sunt in tocmai ca strigătile altui muritor, și décă Severin ar fi avut urechĭ pentru alt ceva de cât pentru cuvintele Olimpiei ar fi putut audi, că cocóna Varvara o felicita pe cocóna Varvariț̦a, de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ginerele frumos și bun pe care mi-lu găsise tam ne sam prin pădure.

Severin însă nu asculta la aceste vorbe, ci ținêud pe Olimpia de braț, mâna cu dânsa o conversațiune fórte interesantă pentru ei amêndoi dar cu totul insipidă pentru ver-ce alt muritor, căci ei vorbeau de timp, de érbă verde, de radiele sórelui, de căldură și de alte lucruri ce le erau la indemână, dovedind prin alegerea materiei de conversațiune, că tótă intreținerea lor nu era alta de cât ceia ce exprimă atât de bine o vorbă românéscă ce dice: „vorbă sĕ fiă.“

Érăș se deschiseseră porțile raiului pentru aceste două inimi tinere; căci Olimpia, după cum aflu putut deja înțelege, impărtășia simțimêntele lui Severin. Perduți prin plaiuri mai ferice, dabia observară că cocónele intinseră un covor pe érbă verde, ér pe covor o pânzătură de masă pe care așeșaseră felurite mâncări și multe miselicuri.

Cocóna Varvarița fu silită a provoca de două ori pe Severin și pe Olimpia, ca sĕ se așeșe și ei pe covor, căci ei nu audiră prima provocare, fiind fare cufundați in contemplarea naturei. „Vorbă sĕ fiă.“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Mâncară cu toții, care cu mai multă, care cu mai puțină poftă. Paharele începură a circula cu vioiciune, conversațiunea să generalisă și se întinse tot mai departe trecând prin apostrofări repetate de la covorul cocónei Varvariţa, pe la cocónele dimprejuri. Începură: ospetările de la un covor la altul, închinările în diferite sănătăți, din ce în ce ciocnirile de pahare deveniseră mai dese, ér privirile asupra lui Severin și asupra Olimpiei se repetară din ce în ce mai des și mai indiscret.

Acestia nici nu băgară de sémă că ajunseră obiectul interesului general, atât erau de preocupați, bieții: Severin de piciorul de puiŭ fript ce ținea în mână, Olimpia de o bucățică de prăjitură din farfuria ei. „Vorbă să fiă.“

Timpul nu se oprise în sborul sĕu, din contra Sórele descrisese cercul sĕu pe bolta aurită și reversa acum ultimele sale rațiie roșatice, colorând grupele întinse pe érbă verde cu un carmin admirabil, și daurind frunza cea fragedă a maiestoșilor stejari. Musica dete semnul de plecare. Era timp de a sĕ întórce a casă, fie care la vétra sa. Sĕ sculară unii după alții, între toți și Severin și cu Olimpia, căci nu putură, cum ar fi dorit, să rĕmână ei singuri

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

acolo, deci merseră și ei și ocupară un loc printre șirurile ce se formaseră de plecare. Se aranjiase plecarea in ronduri, doui câte doui, adică părechiă de părechiă. Severin vĕdĕnd că fie care cavaler oferă damei sale brațul sĕu prinse inima in dinți și oferi și el brațul sĕu Olimpiei, care-lŭ primi cu un zimbet ângeresc pe buzele ei de roze.

Nu scim să vĕ spunem cum petrecură ei pe drum, căci prin imbulzéla cea mare îi perduserăm din ochi; nu vĕ asceptați dară a afla acum de la noi conversațiunea lor; chiar dacă am fi fost in stare a remânea lingă ei, n'am fi putut aude nimic, căci maialiștii făceau un sgomot atât de mare și difus: unii cântau, alții chioteau, alții șuerau, incât d'abia mai puteam distinge prin vuetul general sonurile musicei militare, care cânta un marș.

Societatea era animată, așa, precum trebuie să fiă o societate care se reintórnă de la o excursiune colegială.

Pe o muche a délului care se inalță d'asupra orașului: și care presintă o privelisce admirabilă, maialiștii după un vechiŭ obiceiŭ, sĕ aședară cari cum soseau, pentru a ține prima și ultima stațiune pe calea cătră casă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Să ne oprim dar și noi puțin aicĭ.

Este o sĕră din acele serĭ ale căror frumsețe te despăgubesce pentru indurarea a miĭ și miĭ de furtunĭ, o sĕră plină de farmec, vĕrsând in inima contemplatorului o linisce, o mulțămire supraluméscă.

Sórele apusese deja. Firmamentul intreg era senin, ca o cupolă azurĭă, preserată cu nenumĕrate stele sclipitóre, ér luna plină și maiestuoasă sĕ ridicase d'asupra marginei spre răsărit și reversa lumina ei fecrică sufland tóte obiectele cu o colóre tandră argintiă. Spre drépta sĕ inălța un deal mare ca o cortină de verdéță, ér la pólele acelui deal sĕ intindea orașul, incins de murĭi cei vechĭ și aprópe decăduțĭ, ridicațĭ incă din acele timpurĭ pe când turcĭ năvălea asupra creștinilor. In stradele orașului miĭ și miĭ de luminĭ, ca nisce steluțe picate de pe bolta cerului, ér trecătorĭi stăruind care in cătrou și luptându-se cu greutățile vieței.

Cât erau de fericiți acei ómenĭ cărora li era dat a privi acum de pe culme la atâta frumseță, fiă chiar pentru scurte momente, scutiți de miseriile ființice. Dar din toți cei fericiți nu era nicĭ unul in acel grad ca Severin și Olimpia. Ei gustau adevĕrata fericire, acea fericire care nu este incă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

desevêrșită, până la a cărei desăvîrșire mai este un singur pas, dar un pas sigur, impedecat doar numai de un obstacol care piere de sine un pas, impiedecat numai prin spațiul timpului.

Astfel credeau cel puțin nu numai Severin și Olimpia dar toți care începură a se interesa de sórtea lor. Insă vai, menirea cea plină de misterii le reservase încă multe greutăți, de care in acest moment nu se temea nimeni. Perduți in visuri dulci privitorii toți câți se aședară pe astă culme, uitaseră de realitate, când se audi de o dată sonurile musicei, resunând din vale. Ecoul armonios scóse pe cei mai cumpětați din domeniul visurilor aducêndu-le semnalul, că glóta maialiștilor sosise deja dinaintea porților orașului, și reamințêndu-le că și dênșii trebuia să mérgă acasă. Ei la audul musicei săriră decî ca electrisați in picere și o porniră de vale.

Severin dede érăș brațul Olimpiei. Cum să ve descrim simțirile de care fură agitați pe acéstă scurtă cale. Ni-ar trebui aprópe tot spațiu ce ni-am produs a intrebuința pentru intréga nóstră naratiune de față, décă am voi să vě spunem cu deamănuntul diferitele fase de emoțiune la care fură e

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

supuși. Nu schimbară mai nici un cuvênt impreună și totuș li se păru, că ar fi petrecut o sumă de capitole delicióse dintr'un roman ceresc când sosiră în șed.

Aicĭ îi ascepta o nouĕ suprisă plăcută. Tinerimea proiectase a termina serbarea dilei printr'un ultim șir de dansurĭ pe terasa promenadei de după zidurile orașului, care proiect fu acceptat și executat indată cu acel avênt, ce predomină la asemenea ocasiunĭ.

Sĕ înțelege, că Severin și cu Olimpia luară parte la acele dansurĭ, uitând cu totul de lumea din pregiurĭ.

Tocmai când se aflau în mijlocul unui cadril, sĕ auḑi de o dată un vuet mare. Sunau clopotele a incendiu, strigăte de spaimă cutreerau din tóte părțile aerul: Arde, foc, arde!

Acest strigăt înfiorător împrăștiă într'o clipă tótă societatea. Fugiră cu toțiĭ, care unde putu. Invălmășala era atât de mare în cât Severin, până sĕ bage de sémă, perduse pe Olimpia din ochĭ și nu mai fu în stare a da de urma ei. Spre completare nefericireĭ nu scia în ce parte se o caute, căcĭ nu scia unde șade.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Rătăci prin stradele oraşului, când intru târdiu îĭ veni ideia de a merge la locul desastrului, cre dènd că de-a colo va da mai lesne de urma căutatei.

Întrebând pe un trecător, unde arde, primi respunsul, că alarma ar fi fost nemotivată, fiind-că nu ar arde nicăiurĭ.

Barim d'ar fi fost un foc strașnic, — dise Severin in egoismul infricoșat al amoresaților și merse la hotel unde ședea.

II.

A doua ḑi.

A doua ḑi Severin sĕ sculă des de diminéță. Nu putuse sĕ dórmă nicĭ un pic. Olimpia și érăș Olimpia era gândul sĕu necontenit. Aicĭ o vedea pe covorul móle de sub steiar, colorată de radele sórelui asfințind și de căldura unui pojar secret ce iș reversa reflexul sĕu puternic prin ochiĭ ei, aicĭ érăș i sĕ părea că simte resuflarea ei profumată și talia ei sveltă prin vertegiul unui vals amețitor. Atât una cât și cea laltă din vedeniĭ nu era de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cât o fantasmagoriă a spiritului seu inferbintat. Sĕ sculă pentru a sorbi vr'o două picături de apă dintr'un pahar, apoi érăș se culcă, incercând érăș mii și mii de năluciri in visurile sale descepte.

In fine se lumină de ḑi. Pe Severin nu-lŭ mai răbdă in pat. Iș făcu toaleta și o porni de-adreptul pe terasa de după ḑidurile orașului, unde jucaseră a sĕră ultimul cadril.

Cât i sĕ păru de trist acel loc, care îl incântase atât de mult cu vr'o câteva ore mai nainte.

Locul in adevĕr nu era trist, tocmai din contră. Acum diminéța la lumina ḑilei era mai frumos, mai radios. Sórele imprăștiase spre răsărit valurile de céță, care prin locurile muntóse predece adeseorĭ in ḑile de vĕră răsăritul ei, și cu splendoare maiestuósă lucea in marginea depărtată a firmamentului, purpurificând jos in oraș verfurile proeminente ale edificiilor mai nalte. Linisce complectă domnia jnr imprejur, numai ciocârlia lăuda din inălțimea eterului atotputința creatorului.

Severin nu era insĕ dispus a gusta deliciurile unei dimineți de vĕră, el căuta urmele Olimpiei, și vai, in nesipul terasei, nu putea deosebi nimic, nu putea cunósce cu siguranță locurile pe care le

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

consacrase ea, călcându-le cu adoratele ei picere. Privi in jur, par'că ar fi aşceptat s'o védă venind din vr'o parte. Apoi ér îş dise, că chiar déca ar avea obiceiŭ de a a petrece pe aicĭ idolul sĕu totuş ar fi lucru deşert de a o ascepta aşa de diminéţă.

Sĕ duse. Merse perdut prin gânduri, umblă rătăcit şi se pomeni pe nesciute in pădurea de stejar unde se serbase maialul. Locul care erĭ resunase de veselie şi de sgomotul petrecerilor, astădĭ in adevĕr era trist. Mulţimea lumei călcase érba şi golise pămêntul de podóba sa frumósă, de glia cea verde. Mai ales in prejma, unde sĕ dansase, era acum, in locul covorului delicat, un cerc de pămênt prăfos.

Severin resimţi o mare tristeţă la acéstă privelisce cu totul naturală. Remase trist şi sĕ intórse. Era melancolic bietul tĭner, cum sunt toţĭ pe carĭ i muncesce dulcea tirăniă a primului amor. Dar tot îş rupsese o ramură verde de pe stejarul la a cărei rădăcină şedusese erĭ cu Olimpia. Merse cu ochiĭ ţintiţi pe fóia de stejar şi cu peptul plin de dor şi de oftărĭ.

Ajunse érăş in oraş. Altul in locul sĕu ar fi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

alergat să găsească pe amicul seu Ilie și să-lŭ întrebe de locuința Olimpiei. Severin însă avea o rară delicateță de inimă. Lui i s'ar fi părut, că ar defăima sânțenia simțimentului său, dacă ar vorbi cu vr'o ființă omenească despre idolul său.

Intru aceia înaintase ḑioa. Era către amedĭ, și stradele pline de lume, din care, parte iș vedea de munca lor, ér parte de plăcerĭ. Severin se întâlni cu mulțĭ din cei care fuseră la maial. Care cum îl vedea îĭ zimbia cu un aer de bună voință. Ba o cocónă, renumită prin Bidinescĭ, de limbută, să opri în cale la vederea lui Severin, și îl opri și pe dênsul.

— Bună ḑioa domnule doftor, — i ḑise limbuta cu un aer dulce zimbitor, — cum ai odihnit după maial — la aceste cuvinte clipi din ochĭ, privind drept în fața lui Severin cu o căutătură care părea ca o rază de foc ce voiesce a pătrunde și a nimici tot ce i se opune.

Mulțămesc dómna mea, — rĕspunse Severin cam surprins și silindu-sĕ a găsi o frasă banală cu care se completese respunsul său.

Dar limbuta nu-i dete timp, căcĭ ḑise clipind mereu din ochĭ și nepărăsind nicĭ măcar pentru un moment zimbirea ei dulce:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Am vĕdut pe cineva, care era tot atât de incântată de maial ca și Domniata.

— Pe cine, — întrebă Severin cu inima îndoită, presimțind însĕ cu tótă acéstă îndoială și cu tótă mirarea sa despre strania purtare a acestei cocóne, presimțind, dicem posibilitatea unei fericiri.

— Décá vreai să o vedĭ, dute în grabă pe promenada de după ḑiduri, — cu aceste cuvinte sĕ depărtă cocóna salutând pe Severin fórte afabil și într'un mod protecționari

— Pe promenada de după ḑiduri? repetă Severin maşinalemente și sĕ grăbi a ajunge cu un minut mai nainte acolo. De și cocóna afabilă nu pronunțase nicĭ un nume, totuș era convins, că nu vorbise de alt cineva de cât de Olimpia. Purtarea acestei cocóne, care se amestecase într'o trébă delicată tractându-o pe stradă, era destul de necuviincióșă. Severin însĕ în bucuria sa nu găsi nimic necuviincios în procedarea îmbutei. Grăbi pe promenadă. Ajunse, o străbătu cu pași febrilĭ și sosi până la acel capet de la care începe coborișul pe nisce cărări în zigzag, fără să fi vĕdut pe cine căuta. Sĕ opri puțin pentru a resufla, când de o dată vĕḑu pe ultima serpentină pe Olimpia cu muma

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ei și cu un tinĕr mergênd spre oraș. O luă de a dreptul pe povărnișe in jos. dar până a ajunge la murii orașului, Olimpia și cu societatea ei perise, sĕ perduse prin uliți.

Ce decepțiune amară pentru bietul tenér. Las' că adversitatea faptului in sine era destul pe mîhnitóre, dar Severin cu tótă sciința și cultura sa inclina puțin inspre superstițiune, decĭ acĕstă inginare a norocului i sé păru ca un semn reu prevestindu-lŭ că va fi nefericit in amorul sĕu. Ce ți-e de omu când il orbesce gelosia. Da, Severin era gelos de acel tinĕr, pe care-lŭ vĕduse in societatea Olimpiei. dar pe care nu-lŭ recunoscuse, sĕ vede tréba. căcĭ déca l'ar fi recunoscut nu ar fi fost gelos.

Il cuprinse o adevĕrată desperațiune. Melancolia, acest fantom negru, care sĕ incuibă atât de lesne in inimĭ simțitóre. robise tótă firea lui Severin. El perdu ver ce simț de plăcere, perdênd ancora speranței. Nu mai resimți nimic, nicĭ fóme, nicĭ sete, nicĭ ostenélă, nicĭ căldură, cu tóte că-lŭ trecusĕră sudorile, nicĭ frig, cu tóte că i se clănțineau din când in când dinții. Cu un cuvênt nu mai simția nimic. Merse in Hotel, cu gândul de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

a face preparativele pentru a pleca cu un minut mai in grabă. Ajuns in odaia sa in loc de a pune in acțiune gândul sĕu, sĕ arunce pe un scaun și privi cu ochiĭ imholbați in sec. Stete așa minute, un cuart de oră, ba póte o oră intrégă, fără altă mișcare de cât a capului pe care-lŭ clătina din când in când.

De o dată tresări, sĕ sculă și dise:

„Nu voi, nu pot sĕ plec, fără s'o fi vĕdut incă o dată.“

Cu aceste cuvinte eși érăș din Hotel și incepu a cutreera stradele din nou.

III.

Vasilie și Ninica.

Printre maialiștĭ și anume in societatea cocónei Varvariția, pe lingă alțĭ, de carĭ nu ne putem interesa mai de aprópe, era și Domnul Vasilie Pîzmă și cu nevasta-sa, dómna Ninica, care era o soră a cocónei Varvariția. Astfel dar Domnul Vasilie Pîzmă era cumnat cu muma Olimpiei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Trebuie să ne ocupăm mai de aprópe de acest domn și de soția sa, căci ne vom întîlni mai adeseorĭ cu Domnialor în decursul întîmplărilor, la a căror urzire va avea o parte bună mai cu sémă Vasilie, în calitatea sa de intrigant, ce era el din fire.

Vasilie Pizmă în momentul în care i facem cunoscința, este un bărbat ca de 40 anĭ, mic de stat, fiind puțin cocoșat, chior de un ochiu cu barba 'n cioc, om învețat, medic de meserie, și fórte vĕdut, căcĭ era orator pasabil. În Bidinescĭ trecea însĕ de orator bun, cum dice vorba ceia: „în satul cu orbiĭ, chiorul stăpînesce.“

Cât despre simțimentele sale, D-l Vasilie Pizmă este mare naționalist, cel puțin după cuvintele sale, ér cât despre fapte, Dumnedeu le scie, noi numai atât am vĕdut, că a primit bucuros orĭ ce post, chiar de la dușmaniĭ națiunei sale....

Dómna Ninica soția-sa este lungă cât o zi de post așa dară mai înaltă de cât D. Valisie. Vêrsta ei cam de 30 anĭ sunați, însĕ cu tóte astea nu o au părăsit'o încă grațiile, fiindcă nicĭ ea nu le-a părăsit, aducêndu-le cultul cuviincios, cu pĕr fals, cu dinți prepușĭ, cu dresurĭ, pe scurt cu tóte mijlócele toaletei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ninica se măritase după D. Vasilie din adevărată inclinațiune, căci el pe atunci nu era încă chior, și fiindcă era bun dănsător, bun curtesan, care scia s'o încânte cu vorbe care de care mai deșerte, măgulind vanitatea ei. Dar mai cu sémă o aprinsese cu o poesie a sa, fórte duiósă, bine scadenciată, tare bine rimată, și care era făcută anume pentru ea, căci literile de la inceputul fiecărui vers compunea numele ei.

Astfel Ninica il luase de bărbat, pe Vasilie, trăind óre care timp bine cu el, până i se uri de vorba sa prea dulcégă, până ce nu mai făcu haz de vechia poesiă, pusă in provaz de aur și atîrnată in salonul lor.

Incetul cu incetul cocóna Ninica incepuse a deveni mai pretențiósă, a cere variațiuni dilnice in plăcerile ei, și fiind-că praxa doctorului Vasilie nu era încă atât de intinsă, pentru ca să pótă dispune de mijlócele bănesci trebuincióse, dar totuș destul de intinsă, adică praxa, pentru ca să-i remână destul timp Ninicei, in care să i se urasca de viéța conjugală, o apucă pe căi strimbe. Vasilie prinse de veste și voi să-și incerce autoritatea sa, dar o păți cât de reu, căci intr'una din dile, Ninica scósă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

din răbdări prin infruntările sale, aruncă cu o farfurie in el și i strică un ochiŭ. Sermanul Dr. Vasilie deveni chior, dar acest reu avu și un bine, căci de la acéstă intimplare durerósă, vedea numai pe jumĕtate, și avênd grijă de a intrebuința ochiul sĕu cel bun numai afară din casă, ér cel stricat a casă, nu mai avu prilej de superare casnică.

Cu atât mai bine vedea Ninica. Ochiĭ ei i sticleau in cap ca ochiĭ unui șierpe.

Nu este dar mirare, că vĕduse relațiunea ce sĕ urzise la maial intre Severin Dor și intre Olimpie Dode.

O vĕduse și o constatase cu ciudă, căci D-a Ninica avea pretențiunea exagerată, că fie-care strein de considerașiune s'o curtenéscă mai intâiu pe densa, și numai după ce nu va mai face ea haz de el, să-i fiă permis a sĕ ocupa de alta.

Severin Dor insĕ nu o băgase in sémă, deci căduse in disgrația D-ei.

„Vasilache“ — dise a doua di la dejun, cătră soțul ei, „Vasilache, me tem că Doctorul cela de erĭ, streinul cela, are de gând să sĕ așede aici la Bidinescĭ.

„Aș! nu cred,“ replică Vasilie invertind ochiul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

séu cel sănătos, cu iuțéla, ceia ce făcea tot de-a-una, când era alterat prin ceva, „nu cred, căci ce ar face aicĭ un al treilea medic român.“

„Ce ar face ce n'ar face“ dise Ninica cu un zimbet fals pe buze, „totuș va remânea aicĭ pe cât sciu.“

„De unde ĭț ívine acestă sciință.“ întrebă Vasilie.

„De la cei doi ochĭ ai mei sănătoșĭ“ respunse Ninica. Erĭ la la maial n'a mai șovăit de de linga fata Varvariței.“

„I o fi plăcut fata“ observă Vasilie.

„Ba o fi auḑit de zestrea ei. O fi vr'un calic, care n'are ce mânca p'a casă, și a pornit în lume să-șĭ caute vr'un adăpost.“

„Astea sunt numai presupuneri draga mea,“ obiectă Vasilie.

„Nicĭ de cum“ susținu Ninica. Varvariț̦a a și inceput să vorbéscă de rochia ce-și va face la nuntă, așa dară sĕ gândesce cu seriositate le măritișul fie-si.“

„D'aicĭ nu resultă, că s'o dea după acel strein.“ dise Vasilie.

Tocmai după el vrea s'o dea, mi-a spus cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

gura ei, când veniam aséră a casă, și tot o dată mi-a spus, că cu zestrea ce va da Olimpiei, va putea să trăiască aicĭ, chiar décă n'ar area nicĭ o praxa doftorul cela.“

Acéstă impărtășire nu i veni bine lui Vasilie. El și până acum sĕ lupta destul de greu cu necazurile vieței. N'avea mulți pațienți, cu tóte că era medic tot atât de bun, ca și colegiĭ sĕi nemți de prin oraș; dar prin Bidinescĭ, românii credeau, că românul nu póte fi nicĭ o dată așa de invĕțat, ca un némț și astfel mai tóte familiile române, aveau medicĭ nemți, ér nemții de p'acolo, nicĭ prin vis nu se gândeau, de a lua un medic român.

Astfel D-r. Vasilie trebuia să sĕ mulțaméscă cu slaba clientelă de prin familiile inrudite cu el. Ear acum era amenințat a perde o parte și incă cea mai bună, din clientela sa de óre ce era vorba, ca sĕ intre in familia Varvariței, pe care o tractase el până acum, un alt medic, pretinsul ginere Severin Dor.

Acéstă afacere era destul de seriósă pentru Vasilie, era cestiune de pâine, una din cele mai ardinte cestiunĭ, dintre câte au agitat vr'o dată, nu pe Vasilie numai, dar intréga lume flămendă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sĕ puse pe gânduri bietul om.

Ninica mai spuse câte tóte, dar Vasilie nu era in stare de a asculta cu luare aminte la vorbele ei.

El se gândea aiurea. Incepu a sĕ chibzui, dĕcă n'ar fi vr'un mijloc pentru a depărta acea concurenţă próstă.

Nu putu da de nicĭ o ideiă salutară, dar se decise a incerca orĭ ce mijloc.

Acum îş aduse aminte, că avea sĕ facă o visită, tocmai in casa Varvariţei, căcĭ allase că fiica ei mai mică, Lucreţia ar fi puţin cam indispusă: d'aceia nicĭ nu fusese ea erĭ la maiaĭ.

Dr. Vasilie îş luă pălăria şi şi o porni la cumnată-sa.

IV.

Ilie şi Lucreţia.

Lucreţia nu era nicĭ de cum indispusă, cel puţin in privinţa sănătăţei sale, dar avuse o mică cértă cu — Ilie, amicul cela al lui Severin, care-lŭ presentase după cum scim pe acesta cocónei Var-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

variță, și care dar a fost causa cunoscinței sale cu Olimpia.

Despre sfada intre Lucreția și Ile trebuie să vorbim mai pe larg.

Ilie Mogoșan, acesta e numele deplin al personagiului din cestiune, era un tĕner Bidinescean, advocat de meserie și ca de vr'o 30 de anĭ.

Chiar din ḑioa de cănd deschisese cancelaria sa de advocat, luase firma decisiune, de a sĕ căsători și a lua pe Lucreția Dode de soțiă, căcĭ i plăcea tare de ea, și ei de el.

De atunceĭ trecuseră aprópe 20 de lunĭ și Ilie incă nu-șĭ putuse executa intențiunea sa.

Nu vor fi voit părinții, vor crede gingașele cetitóre, dar sĕ inșélă astă data.

Părinții lui Ilie nu se opuneau, de óre-ce nu mai trăiau, ér cocóna Varvariță mama Lucreței, — tata i murise, — n'avea nimic in contra lui Ilie.

Și totuș atâta zăbavă?

Să spunem pe scurt pedeca, căcĭ nu meritĕ ca sĕ excĭvăm mai mult timp curiositatea cetitórelor prin acéstă pedecă neinsemnată, dar nedelăturabilă.

Cocóna Varvariță nu voia o dată cu capul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să-şi mărite fata mai mică, adică pe Lucreţia până ce nu şi-a măritat pe fata cea mai mare, adică pe Olimpia.. Aşa o cerea datina consacrată in decurs de mai multe vécurĭ prin Bidinescĭ, şi cocóna Varvariţa n'ar fi păcătuit cu nicĭ un preţ in contra unei datinĭ atât de sânte.

Ilie şi Lucreţia erau dar puşĭ pe asceptate. Sĕ aflau in cea mai próstă stare in care pot sĕ ajungă douĕ inimĭ tinere, care sĕ iubesc. Nu este dară de mirat, dócă Ilie sĕ silea a eşi din acéstă stare, căutând in tóte părţile un ginere pentru Olimpia.

Olimpia era destul de frumósă, bine crescută, din familiă bună, şi cu zestre, prin urmare n'ar fi fost lucru greu de ai găsi un ginere, dócă n'ar fi făcut cu dificultăţĭ.

Olimpia insĕ avea o ideiă fixă, voia să sĕ mărite de amor. Până acum insĕ nu sĕ amoresase de nimenĭ, şi nici nu putea să să amoreseze: căcĭ ea cerea multe şi nenumĕrate calităţĭ de la un tinĕr, calităţĭ, pe care numai eroiĭ de romanurĭ le pot intruni in sine. Junĭ de prin Bidinesci, pe care ĭi cunoscea prea bine, nu corespundeau in nicĭ o privinţă cu pretensiunile ei. Despre acésta sĕ con-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vinsesă, nu atât junii, ca Ilie Mogoșan, care sĕ incercase in zadar de a-i incălți fantasia ei pentru protegații sei.

„Dar pe Petru l'am cunoscut, pe când era băiat de prăvălie și vindea măsline, și'apoi cum pot iubi eu pe un băcan și incă pe un om cu numele Petru.“

„Pe Iacob îl scîu de când era student și umbla cu cisme rupte și avea vestminte murdare, — pe cutare așa, pe cutare ér altmintrelea și astfel avea câte o obiecțiune in contra fie-cărui candidat de insurătóre.

Olimpia iș formase un ideal după chipul și asemĕnarea celor descriși de romanțierii renumiți. Era-incă prea tinĕră pentru ca sĕ părăséscă acest ideal, cu tóte că dĕnsa in altă privință sĕ putea numi o fétă fórte amabilă și cum sĕ cade.

Dicem in altă privință, par'că păstrarea unui ideal ar fi un defect. N'am voit nicî de cum să susținem acésta. Din contră, noi credem, că omul care n'a avut nicî un ideal, și mai ales féta care n'a visat la lucruri mai inalte de cât acelea pe care le vede imprejurul ei și in tóte dilele, nu merită o sórte mai bună, și mai vĕrtos nu meri-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tă de a figura ca eroină a celei mai simple novele.

Din punctul de vedere al nostru trebuie dară să numim pe Olimpia perfectă in tóte privinţele şi să lăsăm pe Ilie şi pe Lucreţia să fiă de altă părere.

Cu o ḑi inainte de maiaĭ Ilie venise in o disposiţiune fórte veselă la Lucreţia.

— In fine, — exclamă el — cred că vom mărita pe Olimpia.

— Cum aşa? — intrebă Lucreţia, cam posomorită, căcĭ avusesc óre care diferinţe cu mama-sa in privinţa toaleteĭ pentru maiaĭ. Mamă-sa voia să mérgă gătită, pe când Lucreţia susţinea, cu mult tact, că nu s'ar cădea unei fetiţe, ba nicĭ chiar uneĭ dómne, de a merge impodobite in pădure. Şi Olimpia era de părerea soru-si, insă ea era mai domólă la fire şi nu să iritase prin pretenţiunele cocónei Varvariţa. Lucreţia, care era mai iute, să mîhnise fórte tare şi era rĕu dispusă chiar şi in acest moment.

— Cum aşa? — intrebase cu sprîncenele incruntate, pe Ilie, care i adusese o scire atât de inveselitóre.

— Étă, am primit o epistolă de la un amic

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

al meu, Severin Doru, un medic tiner, prin care mĕ anunță, că va veni sĕ ia parte la maialul nostru.

— Și credĭ, că acest medic i va place Olimpiei.?

— Nu numai că cred, dar sunt pe deplin convins. Dar ce ai dragă, de escĭ atât de rĕu dispusă?

— N'am nimic. Póte că nicĭ nu voi merge la maial.

— Nu mĕ spăimênta. Tocmai la acest maial sĕ nu mergĭ, de la care nu voi putea lipsi eu?

— Puteți sĕ mergeți și fără mine!

— Nu glumi dragă in acest mod, că mĕ dóre. Eu trebuie să merg chiar in interesul nostru. Mai bună ocasiune de a interesa pe Olimpia pentru un tinĕr nu să póte găsi. La un maial tótă lumea este mai aplecată a vedea lucrurile in un mod poetic. Amorul fiind cea ma sublimă poesiă, preferă locurile desfătate și cred, că Olimpia nu va putea sĕ resiste la atacul ce i se prepară de astă dată in condițiunele cele mai potrivite cu firea ei romantică.

— Cu tóte astea puteți merge și fără mine.

— Incă o dată dragă Lucreția, nu mĕ contraria, nu-mĭ strica voia cea bună, de care am lipsă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pentru a aduce lucrurile la un bun sfîrșit. Eu voi merge intru intîmpinarea amicului meu. Trenul sosesce la trei óre. Cam pe la patru vom veni amêndoi la maial.

— Ce, tu n'o să vii cu noi împreună — exclamă Lucreția iritată și mai tare prin acésta scire. — In acest cas sunt serios decisă a nu mĕ duce, cu nicĭ un preț.

— Bine dragă — dise Ilie, care vĕdu că nu va fi in stare a sĕ înțelege cu Lucreția, și temêndu-sĕ ca nu cumva din acest incident să sĕ nască vr'o sfadă mai seriósă intre ei. — bine dragă, să nu mai vorbim despre acésta, póte că până mâne îț va trece supĕrarea și-ți vei lua séma. Sper că totuș te voi găsi la maial. — Cu aceste cuvinte sĕ duse.

Noi scim însĕ, că Lucreția sĕ ținu de cuvênt. Afectând spre scusa ei o indispoșițiune, nu merse la maial.

V.

Cocóna Varvariția.

Dr. Vasilie sosi la cumnată-sa tocmai in momentul când cocóna Varvariția și cu fiă-sa Olimpia erau gata sĕ mérgă, insoțite de Ilie Mogoșan, puțin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

in preumblare pe terasa de după zidurile orașului.

Acésta preumblare fusese proiectată de Ilie in coenţelegere tacită cu Olimpia, care fusese informată de Lucreţia după povaţa logodnicului ei.

Mai nainte de a vĕ spune scopul urmărit din partea lui Ilie prin acéstă preumblare, trebuie să luăm act despre impăcarea sa cu Lucreţia. Era iute Domniaei. adică coconiţa Lucreţia, sĕ supăra degrabă şi in asemenea momente nu mai scia de nicĭ un reson. Dar mânia ei nu ţinea nicĭ o dată mult timp. Astfel şi acum. Décă ar fi avut ocasiune de a sĕ intîlni cu Ilie incă o dată după convorbirea ei cu el, la care am asistat şi noi, s'ar fi dus şi ea la maial, dar astfel persistă in hotărîrea ei órbă, pentru a nu ceda de voie bună. Insĕ căinţa i veni fórte iute, chiar in momentul după ce plecase mumă-sa şi soră-sa. I păru rĕu de incăpăţinarea ei chiar de atunci, şi incă cu mult mai rĕu după ce află de petrecerea cea frumósă, despre care i povesti Olimpia puţin şi Ilie fórte mult.

Sĕ mângăiă cu una. Asta era prospectul cel bun ce avea Ilie in privinţa planului sĕu de a mărita pe Olimpia după Severin Dor. Sĕ inţelege că Lucreţia fu indată gata a-i da ajutorul ei intru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

urzirea intrigeĭ începute. Astfel o îndemnase ea pe mumă-sa și pe Olimpia să ésă puțin la aer, și să oferi a sta a casă spre a vedea de menagiu. Ilie voia să provóce o intîlnire între cocóna Varvariția și Severin Dor, pentru a i da acestuia o ocasiune binecuvêntată de a face o visită în casă.

Ilie observase prea bine pasiunea născândă în inimile lui Severin și a Olimpiei, dar observase tot o dată și sfiéla lui Severin și voia să-i vină în ajutor cu tóte mijlócele ertate.

Scim că planul lui Ilie nu reuși de astădată, căci Severin venise pe terasa de după ziduri tocmai în momentul, când cocóna Varvariția cu Olimpia și cu Ilie intrară în oraș, și scim încă, că tocmai acéstă preumblare era p'aci, paci să aibă urmări funeste, de óre ce, Severin muncit de pe o parte de săgițile jalusiei, ce i se implântaseră în inima sa la vederea Olimpiei în societatea unui bărbat, ér pe de altă parte de șóptele superstițiunei, care-i cobea a rĕu — voise să plece.

Să revenim însĕ acum la Doctorul Vasilie, care sosi, la cumnată-sa tocmai în momentul când erau să ésă pe ușă cocóna Varvariția, Olimpia și cu Ilie. Acéstă preumblare neobicĭnuită îl puse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe gânduri. Apoi vĕdĕnd pe Lucreția in deplină sănătate, pe când la visita sa de a séră o găsise cu ochiĭ umflațĭ și cu ferbințală, sĕ minună și mai mult.

Se incercă a descóse pe Lucreția.

— Im pare bine — dise el — că te-ai restabilit așa de grabă, cu tóte că n'ai voit aséră, să-ți scriu nimic. Da, da. — adaugă el clătinând din cap, — medicina sulletéscă este tot de-a-una cu efect mai sigur și mai bun, de cât cea din spițeriă. Aveți vr'o bucuriă in casă?

— Cum vĭĭ la acéstă ideiă, nene Vasilie — intrebă Lucreția, ințelegĕnd indată intenționea doctorului, și nevoind sĕ trădeze nimic, căcĭ o simțire secretă i dicea, să se ferésca de acest om.

— Apoi nu ți am spus — respunse doctorul Vasilie, — că numai o bucuriă a fost in stare a te vindeca in așa grabă mare.

— Nu sciu care din doue să fie mai adevĕrată, bóla mea de ierĭ séu insănătoșarea mea de astădĭ, — observă Lucreția cu voce glumétă.

Doctorul vĕdu că nu póte sĕ afle nimic de la Lucreția, și se duse cu mult mai ingrijat precum venise.

Noroc, că n'avea multe visite de făcut, căcĭ cu capul sĕu plin de grijĭ și de temerĭ, ar fi putut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

prea lesne sĕ comită marĭ greşelĭ la scrierea recetelor.... —

Cocóna Varvariţa se intórse cu Olimpia şi cu Ilie Mogoşan tocmai la timpul prânḑului. Ilie fu oprit la mésă, care decurse in tăcere, ca să nu ḑicem in tristeţă. Numai Lucreţia era binc dispusă, cei lalţĭ, dar mai cu sémă Olimpia stetea pe gânḑurĭ şi aceste gânḑurĭ nu erau nicĭ de cum voióse. Cei lalţĭ, dar mai cu sémă Olimpia speraseră cu siguranţă că vor intilni pe Severin şi neimplinirea acestei speranţe o implu cu fel de fel de presimţirĭ care de care mai melancolice. Şi cocóna Varvariţa era superată tot din acéstă causă, superată dar nicĭ de cum mihnită. Ilie in fine era necăjit de nereuşita planului seu.

Lucreţia se incercă a aduce puţină viéţă la mésă vorbind despre societatea de Domnişóre ce era să sĕ adune după prânḑĭ acolo la ele, şi mângăind pe Olimpia, că amicele i vor aduce de bună sémă vr'o scire despre tînĕrul galant a cărui cunoscinţă o făcuse erĭ la maiaĭ.

Olimpia se supĕră la acésta şi sĕ sculă de la mésă, pretecstând o durere de cap, in realitate insĕ ca sĕ nu isbucnéscă in plâns.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sfîrșitul mesei fu încă și mai trist decât începutul ei. Ilie se duse să-și véḑă mai întâi de cancelarie, căci o cam neglîgase și avea mult de lucru, dar își propuse, că după sfîrșirea treburiloŕ celor mai urgente, să caute pe Severin și să stea cu seriositate de el în afacerea sciută. Promise Lucreției de a veni cătră séră în societatea de domnișóre, unde aveau se vină mai mulți tineri din cei care fusese eri la maial.

— Pĕcat — díse ea, — că Domnul Doctor cel strein nu ni-a făcut încă visita sa, ca să ni-lŭ aducĭ și pe el.

— Ba ḑeu, — observă cocóna Varvariția, — óre nu ni l'ai putea aduce Ilie. —

— Nu se cade, — respunse acesta, — ș'apoi nu cred, că l'aș putea îndupleca să vină. Nu vedeți că s'a sfiit de a veni la visită, de cum se viă la societate.

— Orĭ cum — îl întrerupse Lucreția, care avu o ideiă, — adu-lŭ până la pórta nóstră, cătră séră când vei veni la noi. —

Ilie îĭ promise acésta și se duse.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

VI.

Societatea de domnișóre.

Severin Dor cutreerase a doua óră stradele, merse in sus merse in jos, dar nu se mai intîlni nicĭ măcar cu cocóna ceia bunăvoitóre, care iĭ semnalase inaintea prânduluĭ presența Olimpiei pe promenada sciută.

Alergând astfel o sémă de vreme fu in fine apucat de sfîrșelĭ de la inimă. Nu era de mirat. Bietul băiat nu mâncase nimic de la maial, și scim, că atunci nu fusese in o dispositiune care sĕ fi permis sĕ aibă grijă de stomacul sĕu.

Nicĭ acum nu și-ar fi adus aminte de fóme dar fiindu-i tot o dată și sete, sĕ duse in hotelul sĕu și ceru ceva de mâncare.

Chelnĕriĭ sĕ minunară fórte tare de purtarea sa. Rar li se intimplase, ca unul din pasageriĭ hotelului sĕ céră de mâncare cătră cincĭ óre, pe câtă vreme in acel oraș tótă lumea prândia la doué-spredece, și cina la șépte.

I aduseră ceva remășițe.

Severin se puse să guste a silă din bucate.

La acéstă ocupațiune fu surprins de Ilie Mogoșan.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ce Dumnedeu — exlamă acesta — dar de vreme ai flămânḑit, orĭ de uritul cel mare te-ai apucat érăș sĕ mănâncĭ?

Severin până acum, de extasiat ce era, nicĭ nu băgase de sémă, că a eșit din ordinea indatinată. Numai la aceste cuvinte ale amicului sĕu observă, că tótă ḑioa o perduse in alergărĭ deșerte și că umblase fără cap.

— De ce nu l'am cercetat pe Ilie — sĕ intrebă el acum in sine. — Prin el aș fi putut să mĕ apropriu mai sigur de ținta mea, fără să mĕ dau câtuș de puțin de gol.

De și nu-și ḑise Severin acésta tocmai cu cuvintele ce am reprodus, dar, cam acésta era cugetul sĕu la vederea lui Ilie. Astfel nu rĕspunse nimic la intrebarea lui.

Ilie surprins de acéstă tăcere, il privi mai de aprópe și fu puțin cam neliniscit, de aspectul lui Severiu.

Fața i era palidă, trasă, ochiĭ cercuițĭ, pĕrul vîlvoiu.

— Ce ai; escĭ bolnav? — intrebă el acum ingrijat ocupând un scaun lingă Severin.

— Nu mĕ simț prea bine, — respunse el, — dar nu sunt bolnav.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ai rĕcit póte erĭ la maial. Asta va fi și causa de nu te-ai arĕtat la cocóna Varvariţa...

La aceste cuvinte Severin se inroși și plecă capul, apoi luându-și curagiu inghină cu vocea întreruptă.

— Aș fi mers bucuros... dar... credeam că voi părea inoportum venind așa curênd... și apoi nicĭ nu sciam unde șede....

Ilie să cunoscea la ómenĭ, scia sĕ tîlcuéscă diferitele afecțiunĭ, mai cu sémă sĕ pricepea intru ale amorului, de óre-ce nu de mult incercase și el peripetiile acestui simțiment divin. Vedea decĭ, că Severin dedese cu mânĭ și cu picĭore în cursa pe care i-o tîndsese, vedea că era inamorat de Olimpia. Totul mergea de minune, căcĭ și fața sĕ trădase prin o sută și o miă de semne, care de care mai apriate, că-i apucată de dorul ceresc...

— Nu sciai unde șede — replică el acum frecându-și mânile — bine dicĭ, erĭ la despărțire am fost fluşuraţĭ prin alarma falsă de foc. Décă ai isprăvit cu mâncarea și n'ai alt nimic de făcut, vină cu mine, să-ţĭ arĕt unde șede. Eu mĕ duc tocmai acolo în societate. —

Severin érăș se inroși, acum însĕ de plăcere·

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Inima i se inveseli la gândul, că va vedea cel puțin unde șade dorita sa.

Plecară.

Pe drum îi spuse Severin lui Ilie, că către prânziu mergênd pe terasa de după ziduri, i se păruse că vĕduse pe Olimpia și pe cocóna Varvariţa in societate cu un tinĕr.

Nu sĕ răbdase bietul băiat, trebui să-și ușureze inima, prin incercarea ce făcea astfel pentru a afla cumva cine era acel tinĕr. Nu-lŭ intreba pe Ilie, ferésca Dumnedeu, era prea delicat pentru a face o asemenea intrebare, dar avu ca o presimțire, că Ilie-lŭ va desluși in acéstă privință.

Asceptarea sa nu fu deșartă, după cum a putut sci și amabilele cetitóre, care iș aduc prea bine aminte, că tocmai Ilie fusese cu Olimpia.

El i-o spuse lui Severin, ba i descoperi incă cumcă el și póte chiar și societatea sa, sperase de a-lŭ intilni.

Acéstă scire preschimbă de o dată dispositiunea lui Severin; din trist și melancolic ce fusese deveni vesel și fericit; presimțirile sale funeste sĕ prefăcură in speranțe dulci.

— Nu voi lipsi de a-mĭ face mâine visita la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cocóna Varvarița — ḍise el cu vocea tremurândă de emoțiune.

— Ĕtă casa Domniaeĭ — replică Ilie, arĕtând locuința acestei cocóne.

Severin căută cu ochiĭ casa de fericire, el o vĕḍu, dar fu cuprins de mirare, căcĭ la o feréstră...

Dar sĕ vedem ce sĕ petrecuse in interiorul acelei case, pentru ca sĕ ințelegem mai bine scena ce va urma.

Incă de la patru óre incepuseră a se aduna domnișórele la societate. Veniseră mai intâi surorile Pipirig, Elena și Maria. Amêndouĕ amabile, amêndouĕ culte, cetite. Cea mai mare, Elena, mai mică de stat, dar bună declamatóră, cea mai mică Maria, mai naltă de stat, dar bună dănsătóră. Elena vorbea tot de poesiĭ d'ale lui Alexandri, Bolitineanu și incă ale unuĭ necunoscut; necunoscut insă numai de lumea mare, dar fórte cunoscut prin Bidinescĭ in general și in special in casa Domnului Pipirig, pe care o cerceta junele poet Pricopsea cu nume, de óre-ce părea a se interesa de D-ra Elena.

Apoi sosiră D-rele: Opopoi Catinca fórte simțitóre, sĕu cum sĕ ḍice sentimentală; Tunea Sofia care ridea in vecĭ și incă altele vr'o trei sĕu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

patru, tot fetițe grentile, bobocelele societății din Bidinescĭ.

Peste puțin intrară unul după altul și tinerii Procopsea poetul, Grețescu, fiu de bancher, Coclean, care trecea in ochiĭ sei propriĭ, de cel mai frumos și mai neresistibil june din tot orașul, Chichitul bun glumeț, și incă vr'o doi trei.

Conversațiunea se incinse. Vorbeau toțĭ și tóte despre maial. Maria Pipirig era incântată de un vals nou. Catinca Opopai ofta, Sofia Tunea ridea mereu, fără de a sci pentru ce. Grețescu feciorul de bancher trata tóte lucrurile de bagatel. Coclean iș resucea mustățile și arunca pe fie care moment câte o privire in oglindă spre a-șĭ vedea chipul sĕu iubit. Chichitu făcea la glume, Elena Pipirig insĕ, sĕ incercase in nenumĕrate rênduriă a declama cea mai nouĕ inspirațiune a lui Pricopsea, care la rêndul sĕu murea de nĕcaz, căcĭ societatea nu era dispusă a asculta la d'astea. In fine, profitând de o mică pausă, ce obveni in convorbirea generală Elena incepu cu vocea vibrătóre:

La Elena:

Resunați strune, cântați-i slavă.

— Strune slavă — intrerupse Grețescu, ce cuvinte mojice.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Taci!-il opri Chichitu, — taci, să audim cu ce cuvênt va fi rimat slavă.

Sofia Tunea sĕ puse a ride de resuna odaia. Elena Pipirig se superă de foc. Sĕ retrase. Nu voia sĕ mai scie nimic de acĕstă societate próstă. Pricopseu, poetul era turbat de mâniă, voia sĕ părăséscă indată societatea, dar Elena îl reţinu; ea spera, că mai târdiu, când vor veni ómenĭ mai cu minte, totuşĭ i va succede a declama aceia poesiă, adresată cătră dênsa.

Fetele casei, Olimpia şi Lucreţia de la un timp incóce, nu sĕ mai mişcaseră de lîngă feréstră.

Olimpia privea din când in când gânditóre, séu cum am ţice, pansivă prin geam. Lucreţia insĕ era in o alteraţiune necurmată. Când sĕ uita prin geam, când apoi sĕ pleca spre urechile soră-si şoptindu-i cu multă stăruinţă ceva. Olimpia sĕ roşa şi gesturile ei trădau o speranţă sfiiciósă.

— Sĕ sciĭ, că o fac, sĕ sciĭ — i şopti acum Lucreţia érăş.

— Nu sĕ cade! să n'o facĭ te rog — respunse Olimpia cu vocea năbuşită, dar ochiĭ ei o făceau de minciună, căcĭ păreau a cere cu bucurie, ceia ce refusau buzele ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— De ce să nu să cadă — replică Lucreția. — Pentru ce atâtea fasóne, mai ales décă va veni cu Ilie.

— Dar e strein, nu putem să ne arătăm așa de degageate față cu el. — ce va crede? — ingână Olimpia.

— Credă ce va voi, o fac, de sigur o fac. Dar de ce vor fi zăbovind atât?

In acest moment Lucreția se opri. Privise érăș prin geam și zărise pe Ilie la colțul stradeĭ, venind, după cum scim cu Severin Dor.

— Ĕtă-i — exclamă ea, grăbindu-se a deschide geamul.

Olimpia se roși érăș, apoi se îngălbini. Privi în giurul eĭ cu o expresiune de grôză. Societatea până acum nu observase nimic.

Lucreția scôse capul pe feréstră. Aerul prós-pĕt, care intra în odaiă atinse pe Catinca Opopoi cea simțitóre, ea se întórse deci și vĕdu pe Lucreția plecată afară.

— Ce-i? cine vine? — întrebă ea, căci cu tótă sentimentalitatea eĭ nu era lipsită de puțină curiositate.

Și pentru a fi mai sigură de deslușirea cerută

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

grăbi la feréstră, după ea tóte domnișórele, căcĭ in privința curiositățeĭ domnia destulă egalitate intre ele.

— Ah, da — exclamă Catinca Opopoi — Doctorul interesant de erĭ.

Sofia Tunea erupse la aceste cuvinte intr'un riset cu hohote mult mai pătrunḑétóre, de cât acele pe care le scotea de obiceiu.

Elena Pipirig zimbi, spera că va veni și Severin in societate și că atunci se va face puțină linisce, căcĭ dinaintea unui strein vor fi cei lalți mai genați, ea insĕ să va profita de ocasiune pentru a declama poesia sciută. Maria Pipirig bătu in pălmĭ, ḑicênd: bravo, vine faimosul dansător.

Dar ele tóte se inghesuiră la feréstră și scoseseră capetele lor una peste alta. Numai Olimpia se retrăsese, palidă și tăcută.

Tinerii alergară la cea lalta feréstră și priveau și ei pe strădă, dar fără să fi deschis gémurile.

— Domnișóră Olimpia, — ḑise Chichită — D-ta nu escĭ curiósă să-ți veḑĭ pe cavalerul de erĭ, orĭ vine sus, și vreai să-lŭ primescĭ la ușă? —

In acest moment să auḑi vocea Lucreției ḑicênd prin feréstră spre strădă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Așa târdiu veniți, de când vĕ asceptăm! —

Vĕ spusesem că Severin fu cuprins de mirare când privise la casa cocónei Varvariţa, căci vĕduse la feréstră cele multe capete de Domnișóre, scóse una peste alta.

Acum când audi apostrofarea Lucreției, sĕ intórse spre Ilie, cerênd cu ochiĭ explicarea acestei scene.

— Vedĭ cât sunt de nebunatice fetele nóstre, și mai cu sémă Lucreția, logodnica mea, care a vorbit. Cred că nu vei lua in nume de rĕu purtarea ei, și vei veni cu mine in sus, ca sĕ nu o dai de rușine dinaintea intregei societăți? —

— Nu sciu — ingână Severin, care era bun bucuros a sĕ profita de acéstă ocasiune bine venită, — dar D-ra Olimpia, și Dómna Varvariţa, fi vor ele invoite cu venirea mea? Nu le vĕd la feréstră.

— Fiitórea mea sócră va fi ocupată prin bucătărie, ér Olimpia e mai domólă, mai sfiicióșă, d'aceia n'o vedĭ la geam. Cât despre invoirea ei cu presența Dtale, potĭ să fi sigur. —

Severin nu sĕ mai opuse. Merseră amêndoi in societatea de Domnișóre. La apropierea lor spre pórtă, fetele sĕ retraseră de la feréstră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Vin vin, — strigară tóte.

Olimpia sĕ redimă de un scaun. I sĕ făcu negru dinaintea ochilor la acéstă scire. Dar reculegându-sĕ din tóte puterile iș veni in fire tocmai când se deschise ușa, dând intrare lui Severin și lui Ilie.

VII.

Jocul proverbelor.

Severin Dor fu presentat societăței, care-lŭ primi cu multă căldură, numai Olimpia părea rece.

Ţicem părea, căcĭ in adevĕr ea simțea o fericire atât de mare, incât iș perdu tot cumpĕtul.

Dar nicĭ Severin nu sé afla in o stare mai bună. Și el era tăcut, stingaciu.

Societatea se liniscise de o dată. Fie-care ascepta desvoltarea lucrurilor.

Elena Pipirig vĕdĕnd acéstă disposițiune atât de propice pentru intențiunele ei, incepu a tușI și dise:

— Credŭ, că acum nu ne va displace, ca sĕ ascultați poesia D-lui Pricopsea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nu se găsi nimenĭ, care să-i respundă, căcĭ risul Sofiei Tunea nu sĕ putea lua drept respuns» de óre ce ridea mereu.

Elena Pipirig reîncepu decĭ:

La Elena.

Resunaţĭ strune, cântaţi-i slavă
Căcĭ mai frumósă ca ea şi mai....

— Slabă — o întrerupse Greţescu, după obiceiul seu de a lua în ris tóte ce nu s'atingeau de bancheriă.

— Ba cu glavă — obiectă Chichitu, — căcĭ se rimédă mai bine:

Sofia Tunea ridea de resunau casele.

Elena Pipirig deveni galbină ca céra, poetul Pricopsea roşu ca para focului

— Hai Mario să mergem — dise Elena cătră sorá-sa cu vocea inecată de lacrimĭ.

— Poftiţĭ, ve voi conduce eu până a casă — erupse Pricopsea tremurând de necaz.

La aceste cuvinte se făcu o resvrătire întrégă în societate.

Fetele sĕ ridicară de pe scaune şi împresorară pe cele doue surorĭ, ér feciorĭ merseră să-ĭ vorbéscă lui Pricopsea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Vĕ rog, vĕ rog, să nu vĕ duceţĭ, — implora Lucreţia speriată, că prin acest incident sĕ va sparge societatea şi că acésta va avea urmărĭ rele.

— Cum sĕ ve duceţĭ — adause Ilie. — Vom începe jocul proverbelor şi tocmai D-v. sĕ lipsiţĭ la acel joc, care sciţĭ cele mai frumóse proverbe.

— Décă mĕ iubescĭ — dise acum şi Olimpia cătră Elena Pipirig, — stai, nu te du, nu ne strica societatea.

— Nu fi prost — şopti Chichitul la urechile lui Pricopsea, — remâneţĭ aicĭ. Décă vĕ duceţĭ, o să-ţi stric şi eu rostul cu representaţiunea dramei tale.

Acéstă amenințare a lui Chichitu avu efectul dorit. Pricopsea scrisese o dramă pe care o presentase la direcţiunea teatrului naţional din Bucurescĭ şi care i se respinsese.

El voia sĕ arĕte lumei, că aceia direcţiune nu înţelesese drama sa, şi isbutise a indemna o societate de dilletanţĭ, ca s'o reprisinte la Bidinescĭ. De la acéstă representaţiune ascepta statorirea nemurirei sale, căcĭ era convins că publicul va fi extasiat de frumseţa opului sĕu, şi că tóte scenele române, aflând de succesul miraculos, sĕ vor bate in capete — de la mic pân' la mare, de la trupa migrătóre de sub direcţiunea junelui Neghiobescu,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

până la teatrul național din Bucuresci, după drama sa.

Chichitu i-ar fi putut strica în adevĕr rostul, de óre-ce el era acela, care dispunea de scena pe care aveau sĕ joce diletanții drama lui Pricopsea.

— Drĕ Elenă — dise el dar — gluma, ce-i drept, a fost necuviincióssă, dar s'o ignorăm. Nu merită să contrariăm pentru acésta o societate întrégă.

— Bravo, bravo, strigară tinerii, toți cu excepțiunea lui Grețescu. Și D-sórele aplaudară tóte, ĕr Sofia Tunea ridea de sĕ prăpădea.

Începură acum jocul proverbelor. Lucreția propuse că Elena sĕ mérgă întâi afară, i dete protia ca s'o imbuneze.

Ĕtă procedura la acest joc.

Un membru al societățeĭ ese afară. Altul propune un proverb compus tocmai din atâtea cuvinte, câți membrii sunt în societate. După ce s'a învoit societatea asupra proverbului sĕ chiamă persóna exchisă, care adresă de-a rândul câte o întrebare, cătră fie care persónă din joc. Persóna întrebată trebuie să respundă îndată și este datóre a aplica de a rândul câte un cuvênt din proverb. În fine trebuie să sĕ ghicéscă proverbul din partea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

respectivului. Déca nu ghicesce dă un gagiu. Tot asemenea sunt datóre a da câte un gagiu tóte persónele care nu vor fi rĕspuns indată, séu vor fi respuns rĕu.

Elena Pipirig eşise dar afară.

Pricopsea fu provocat sĕ propună un proverb.

El acceptă, căci acum i veni rondul să lovéscă in Greţescu. Preparase deja pentru acest scop un versuleţ. Étă-lŭ:

De-ar avea un car de banĭ,
Ce folos déca-i ţigan.

— Bravo. — strigară érăş tinerii cu toţii şi érăş cu singura escepţiune a lui Greţescu, care iş muscă buzele, dar tăcu, ca se nu sĕ dea de gol.

Elena Pipirig fu recondusă in societate.

— Nu escĭ şi D-ta de părere — sĕ adresă mai intâiu cătră Cocleanu — că grăsimea la porcĭ sĕ preţuesce mai tare.

Altă lovitură pentru Greţescu.

— Ba da — respunse Cocleanu resucindu-şĭ mustăţile — d e - a r sci toţĭ porcii acésta, n'ar ride de cei slabĭ.

— Fórte bine — aprobă Pricopsea.

— Hi, hi, — ho, ho, ha, ha, resună din colţul unde şedea Sofia Tunea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ce ai face dacă ai avea mai multă minte in glavă, — intrebă acum Elena pe Chichitu

— N'aș avea nimic in contră — respunse acesta.

— Ho, ho, — hi, hi, ha, ha, resună érăș din celțul Sofiei

— Cum îț place acest joc, — intrebă Elena pe Severin. Acesta era cufundat in alte gânduri, reținea prin clisein, căci ședea lingă Olimpia și avea din când in când ocasiune, de a se atinge de haina ei: și la rêndul sêu era atins adeseorî de suflarea ei profumată, și săgetat la inimă ici colea prin o căutătură din ochii ei blăjinî.

— Fórte bine — respunse el decî acum

— Gagiu, gagiu, — strigară cu toții, — trebuie se dai un gagiu, căci n'ai rêspuns bine, n'ai aplicat cuvêntul u n, care este la rênd.

Severin dete lanțul sêu de aur drept gagiu.

Elena stete acum puțin pentru a-și combina cuvintele, adică cele două dintâiu, căci despre al treilea scia, că trebuie să fiă u n. Apoi merse la Catinca Opopoi cea simțitóre sêu sentimentală despre care se dicea că-î curtenita de Grețescu și o intrebă:

— Ce-ți place mai bine mintea sêu banii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

D-ra Opopoi se simți atinsă și tăcu, deci fu condamnată să dea un gagiu. In locul ei strigă Sofia Tunea:

„Un car de bani! dar șiretă mai eșci Eleno, hi,-hi, ho, ho, ha, ha, cum de-ai ghicit așa de grabă.

Cei laltĭ se superară pe Sofia, că nu-și putu ține gura, și o condamnară a da un gagiu.

— De-ar avea un car de banĭ — dise Elena Pipirig privind cu intențiune spre Grețescu, — bine am nimerit cuvintele dintâi? —

— Ce folos décă-i țigan — complecță Grețescu cu dispreț, și fu și el condamnat a da un gagiu.

Ghicitura era deci terminată, acum urma a doua parte a jocului, adică rescumpărarea gagiurilor.

VIII.

Primul sărutat.

Ultima rațiune, scopul final, esența tuturor jocurilor de societate intre junețea din Bidinescĭ, era tot de-a-una rescumpărarea gagiurilor. Orĭ-ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

joc s'ar fi intreprins, — spiritual, ca jocul proverbelor séu nespiritual, ca — dar ce ni va servi numirea, fără descrierea lor, in sfirșit tóte jocurile n'aveau alt scop de cât stringerea de gagiurĭ pentru a fi rescumpĕrate.

Severin Dor — nu asisase incă nicĭ o dată la o execuțiune de acéstă natură, el dară nu puse nicĭ un preț pe procedura, ce îș luase inceputul. Cu atât mai fremêntat era restul societățiĭ, in asceptarea — dulcelor pedepse.

Olimpia, mai cu sémă abia mai putea resufla. Ea pleca ochiĭ in smerenià, ca o mirésă inainte de a fi dusă la altar. Sênul ei fraged era in o palpitațiune penibilă.

— Cu gagiul din mâna mea ce se va intimpla? — strigă acum Ilie Mogoșan, care luase un gagiu, și-lĭ ascunsese in mână.

— Sĕ facă puntea — respunseră unii.

— Sĕ facă puntea — aclamară cei lalțĭ.

Grețescu să facă puntea! — dise acum Ilie, arătând gagiul, pe care-lŭ dase acest bancher grețos.

Cunoscĭ acéstă penitență? intrebă Chichitu pe Severin Dor, pe când sĕ făcea preparativele executăreĭ din partea lui Ilie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu, respunse Severin.

— Să-ți-o explic, — urmă Chichitu. — Ĕtă l'a luatu intâi pe Greţescu, care este datór a rescumpĕra gagiul şi l'a pus cu spatele de părete. Acum Greţescu va dice că vrea sĕ facă un pod, şi că-i trebui cutare lucru, bună óră scândură. Ilie-lŭ va intreba „cine sĕ fiă,“ el va numi o domnişóră care va fi datóră a veni şi a se pune faţă cu el, acéstă Dra va chiema tot cu acciaş formalitate pe un tînĕr, care se pune cu spetele spre Dră; tinĕrul érăş o Dră şi aşa mai departe, până nu mai sunt părechĭ in societate. După ce s'au aşedat tóte persónele in acest mod, Ilie va dice. „acum voi găti podul,“ una, doue, trei“ numĕrând trei va da in pălmĭ, atunci tinerĭĭ sunt datorĭ a sĕ intórce si a săruta pe domnisórele care le stau in dos; penitenţiarul, stând cu spatele spre părete, va trebui drept pedépsă — să sărute păretele. —

Severin remase uimit la acéstă explicare. Credea, că n'a inţeles bine.

— Cum, penitenţa sĕ termină prin sărutărĭ?

— Da, şi lucru cel mai plăcut pentru noi este, că din alegerea ce fac D-rele, putem cunósce pe cine preferă fie-care din ele mai mult, — respunse Chichitu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Cum așa, — întrebă Severin cu totul perplecs.

— Apoi de, ele tóte sciu, că vor fi sărutate de acela pe care-lŭ chiamă.

— Așa! — făcu Severin, — bine dicĭ, căci cel chemat se intórce și sărută pe acea care l'a chiemat. Bine dicĭ....

Chiemările începuseră deja. Severin tremura de frică și de așteptare. I era frică să nu fiă cumva provocat de vr'o altă D-ră, și aștepta se véḑă déca Olimpia il va numi pe el. Simțea că întregul sĕu viitor, că sórtea, că fericirea sa atîrnă de la acel joc destul de frivol.

Apoi érăș dorea să fiă chemat de altă Dră, pentru ca sĕ remână mai bine nedecisă sórtea sa, de cât să sĕ decidă în contra dorinței ferbinte a sufletului sĕu.

Jocul înainta mereu, dar înainta cu mult prea încet pentru Severin, și pentru Olimpia, care și ea dorea, când sĕ fiă chemat Severin de altă, când să nu fiă chemat.

Sĕ așeḑară aprópe tóte părechile, și numele Olimpiei nu fusese încă pronunsat.

Acum sĕ provocase Lucrețiа, ea numi pe Ilie,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

el, el, in fine chiemă pe Olimpia, și ea — cu vocea aprópe stinsă șopti numele lui Severin.

Sórtea era decisă.

Ilie dete semnalul.

Mai tóte fetițele fugiră, numai Olimpia ea singură, remase pe loc. I lipseau puterile? Credea ea că Severin nu va sci că trebuie să o sărute, orĭ dorea acest sărutat? Nu scim! Scim numai că Severin se intórse și depuse o fragedă sărutare pe buzele delicate ale Olimpiei. Ambiĭ fură electrisațĭ de primul lor contact intim. Nicĭ el, nicĭ ea, n'au sciut nicĭ o dată ce s'a mai petrecut in acea sĕră.

El n'a sciut cum a ajuns a casă in hotelul sĕu, ea n'a sciut cum s'a pomenit in patul ei virginal.

IX.

Casina.

Severin nu dormise tótă nóptea. Imaginele de fericire care de care mai seducătóre, care de care maif ermecătóre nu-i dedau pace. Când inchi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

dea ochiĭ, o vedea pe dènsa in splendórea cea dulce cu care fantasia inimilor tinere impresóră tot-de-a-una pe fiinţa adorată. Vedea surisul ei ingeresc, vedea ochiĭ ei blăjinĭ, guriţa ei — ah, acea guriţă de pe care sorbise nectarul fericirei. Sări in sus, merse la ferestră o deschise şi privi la lună, la cerul preserat cu miliardele de stele, oftă, şi privi din nou până când fu luat de fiorĭ. Aerul recoros, care precede reversatul zorilor il pătrunse. Se intórse érăş in pat şi adormi tocmai când prima raţiă a aurorei incepu a colora in depărtare cupola auriă a cerului

Când se desceptă, sări cu amêndouĕ picerele din pat. Era ḑi deplină. Vuetul difus ce venea de prin curtea hotelului, de pe stradă, la auḑul seu, i anunţa, că era târḑiu. Se imbrăcă de grabă; i era frică sĕ nu intârḑiese cumva, căcĭ avea de gând să-şĭ facă visita oficială la cocóna Varvariţa şi se cĕră pe Olimpia de soţie.

In puţine minute iş terminà toaleta de gală, puse mănuşĭ şi merse pe stradă. Aicĭ vĕḑu că prea sĕ grăbise. Nu era de cât la ḑece óre, ér visitele marĭ nu sĕ pot da de cât după douĕ-spre-ḑece. Până atuncĭ mai avea douĕ óre, douĕ eternităţĭ. In ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Îș aduse aminte, că nu fusese încă la casina română din Bidinescî. și sĕ hotări a merge acum acolo, să-și petréca timpul, până la visită, cu lectura jurnalelor.

Ce decepțiune îl aștepta pe Severin. El credea, că orașul Bidinescî, reputat de opulent și cu o populațiune désă de Români va dispune de o casină, décă nu mai splendidă, dar cel puțin tot atât de frumósă, ca cafenelele publice din orașele marî.

Însĕ acéstă așteptare a sa fu fórte înșelată. Chiar exteriorul caselor în care se afla casina nu era nicî decum atrăgător; apoi curtea era atât de murdară și scara atât de neîngrijită în cât i sĕ părea lui Severin, că merge în visuinea unui ovreiu, cum i se întîmplase de vr'o două orî, în timpul studiului sĕu, pentru a-și zălogi ceasornicul.

Scim că Severin era cam superstițios. Aspectul desplăcut ce i se presinta aicî, i păru ca un semn rĕu pentru întreprinderea cea însemnată pe care o intenționa el astădî. Voia să sĕ întórcă de pe scară, dar apoi se gândi, că interiorul casinei i va risipi, prin comfortul sĕu, morositatea repentină de care fusese apucat acum.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Interiorul casineĭ însĕ, corespundea pe deplin cu esteriorulu sĕu. Nisce odăi mititele, rĕu dispuse, cu tavanul jos, cu ferestriĭ micĭ, fără ventilaţiune, prin urmare infectat de fumul ciubucelor şi de respiraţiunea visitătorilor. Mobiliariul din dile bătrâne, amestecat cu unele piese none.

Severin era cu totulu desamăgit. Trecu din o odaiă in altă. Nicĭ un om, afară de un băiat nepiepĕnat. Acum intră in o a treia odaiă. Aicĭ erau mai mulţi Domnĭ imprejurul unei mese; jocau in cărţi. Severin voia să sĕ retragă, dar unul dintre jucătorĭ il vĕdiu şi-lĕ recunoscu: acest jucător era Doctorul Vasilie, care sĕ sculă indata de la mĕsă şi merse intru intimpinarea lui Severin, incepĕnd a face onorurile casineĭ.

— Nu corespunde demnităţieĭ oraşiului nostru, — dise Vasilie, — şi am putea avea alte incăperĭ. Am şi stăruit mai mulţi dintre membriĭ, ca să eşim din acĕstă murdărie, dar bătrĕniĭ ne fac o opositiune inversunată, nu voiesc, o dată cu capul, să părăséscă aceste localităţĭ, pe care le-a indrăgit, de care ĭĭ lĕgă miĭ şi miĭ de suveniri.

— Apreţiuesc şi eu pietatea — observă Severin, — dar numai cănd e bine inţelesă, —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Așa dic și eu — adherâ Ilie; apoi adause — nu poftescĭ să iai parte la un mic „ferbli“, frate colegă.

— Nu, Domnule colegă, — respunse Severin cu o voce, care trăda o aversiune adâncă, — nu voiescu să te reținu de la distracțiunea Dtale, te rog reocupă locul Dtale la mésa de joc. —

— Îț mulțămesc prea mult pentru delicateța Dtale, dar nu țin nicĭ de cum la acea distracțiune, cum îț place a numi jocul de cărțĭ. Prefer tot de-a-una a-mĭ petrece in alt mod, și décă nu-țĭ sunt neoportun, te rog a accepta societatea mea.

Vasilie nu spunea deplinul adevĕr. El s'ar fi întors bucuros la mésa de cărțĭ pentru a sĕ folosi de vêna cea norocósa de care dase in astă dimineța, el dar ținea la acea „distracțiune“: in acest moment ținea insĕ mai mult la societatea lui Severin, căcĭ spera a se orienta și a sĕ lamuri asupra intențiunilor sale.

— Décă-țĭ este tot una, te-aș ruga se trecem in altă odaiă, — dise Severin, — căcĭ nu-mĭ place nicĭ măcar a privi la jucătorĭ de „ferbli“.

— Bucuros — respunse Vasilie, — poftesce in cabinetul de lectură. Trebuie că ai prins o ură

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

fórte mare asupra acestui joc. — ḍise el acum după ce intraseră in acel cabinet.

— Da, o ură neimpăcăbilă, — respunse Severin.

— Curios lucru — observâ Vasilie, cam distras, căcĭ acéstă descoperire il implu cu o satisfacţiune secretă. Dase de un punct de unde vedea un orizon nou pentru planurile sale, care după cum scim, de o cam data nu ţinteau la alt nimic, de căt de a-lŭ opri pe Severin, ca să sĕ stabiléscă in Bidinescĭ. Décă ura intru atâta jocul de ferbli, atuncĭ nu putea să-i placă in societatea acelui oraş, nu putea să-i convină a deveni membrul uneĭ familie; in care chiar.... Nu-şĭ termină acéstă reflesiune, sĕ opri aicĭ, căcĭ trebuia să sĕ convinga despre gradul acelei aversiunĭ; trebuia să afle décă in adĕvĕr era destul de mare, pentru a clădi pe dĕnsul temelia machinaţiunelor sale.

— Curios lucru, — repetâ el decĭ — nu mi s'a intimplat ca sĕ aud din gura unuĭ bărbat, unuĭ tinĕr umblat prin lume asemenea declaraţiune. Trebue că ţĭ-a adus vr'un rĕu mare acest joc, de ţĭ-a putut insufla atâta ură.

— Da, un rĕu de care nu voi uita nicĭ odată — afirmă Severin cu un aer trist.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Îm pare rĕu, dĕcă prin întrebarea mea am atins fĕr' de voie o córdă sensibilă a inimei Dtale. Dar ḑeu nu-mĭ pot esplica, cum sĕ póte, ca un joc de cărțĭ sĕ producă asemenea impresiune, cum pare a fi produs asupra Dtale.

Severin sedus prin timbrul de sinceritate ce sciuse a da Vasilie cuvintelor sale, și fiind deja in o dispositiune melancolică, ḑise oftând: Multe lucrurĭ sunt pe lume care cer explicare. Dĕca așĭ sci, că te interesĕză, ți-as spune pe larg de unde-mĭ vine acéstă ură.

— Mai incape indoiélă? — sĕ grăbi a exclama Vasilie.

— Ascept cu nerăbdare să-mi spunĭ.

Severin stete puțin pe gânduri, apoi începu.

X.

Istoria Iulcei.

— Noi Românii, cari trăim printre o populațiune mai dĕsă de Unguri avem unu sĕmțiu mai pronunțiat, avem o iubire mai caldă pentru na-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ționalitatea nóstră, de cât Românii de prin aceste părți, la care eu nu găsesc acea exclusivitate, care domnesce pe la noi. Nu-i vorbă și pe la noi avem destui renegați, póte mai mulți încă de cât cum aveți Dv. Dar asta-i un lucru natural, este resultatul excentrității nóstre. —

— A fost de lipsă ca să premit acésta, pentru ca să ți-sĕ presinte in lumina adeverată, narațiunea ce voiesc a-ți face. —

— Eu sunt orfan din vêrsta mea de 14 ani, orfan și de tată și de mamă. Am fost crescutu de fratele meu mai mare, cu numele Romul. El sĕ insurase numai cu vr'un an inaintea morți tatălui nostru și luase o ungurancă de soție. Acest pas al sĕu mihnise pe tată-meu, și accelerase mórtea sa. Suferea de o bolă lenta, care in urma mihnirei sale deveni acută și i rupse fără de vreme firul vieței sale.

Frate-meu resimți cu multă durere acésta perdere, dar in altă privința n'avea să sĕ plângă de căsătoria sa. Cumnată mea Iulcia era o ființiă destul de bună, fórte frumósă și din părinți cu stare. Trăia bine cu frate-meu, sĕ iubeau, căci sĕ luaseră de amor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

N'avură copiĭ. Acéstă lipsă durerósă o resimţea frate-meŭ mai puţin de cât nevastă sa. El mĕ avea pe mine, care de şi nu-i înlocuiam pe deplin un copil al sĕŭ, dar totuş i preocupam simţirile sale în acéstă privinţă. Din ce mergea, Iulcea devenea tot mai nemulţămită. Casa ei i sĕ părea prea liniştită. În oraşul nostru este puţină societate şi chiar din acésta era eschisă Iulcia prin măritişul ei. Ungurii rupseseră relaţiunile cu dĕnsa ér Românii o considerau de străină şi nu o primeau cu bucuria. Cu timpul totuş adună Iulcia o mică societate împrejurul ei, o societate — de jucătorĭ şi jucătóre de ferbli.

La început nu sĕ opuse frate-meu. Din contră i părea bine, că nevastă-sa găsise puţină distracţiune. Dar acéstă distracţiune deveni încetul cu încetul o preocupaţiune şi la cele din urmă — o patimă.

Eu părăsisem deja casa fratelui-meu, adecă nu mai o locuiam în continuu, mĕ aflam la universitate în Viena. De-o-dată — mi veni scirea, că ceriul ar fi împlinit dorinţa cea fierbinte a fratelui-meŭ, devenită cu mult mai fierbinte de când nu mai eram eu în casă, că adécă cumnată-mea Iulcea sĕ află în fine în posiţiunea în care mai iş luase speranţa de a mai ajunge.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Născu un băiat.

Îți poți închipui bucuria lor.

La botez a trebuit să viu și eu a casă. Era o veselie nespusă, o banchetare sgomotósă, o petrecere dulce.

Studiile mĕ reclamau. Mĕ întorsei érăș la Viena. De a casă îm venia tot sciri bune. Aureliu, așa-și botezase băiatul, sĕ desvolta de minune, era sănătos, viguros, progresa în corp și în spirit.

Iulcia trăia numai pentru copilul ei. Casa ei nu i sĕ mai părea tristă și liniștită, acum era vieță, era bucurie într'ènsa. O găsiĭ de tot schimbată pe timpul vacanțielor, pe care-lĭ petreceam a casă.

În al doilea an însĕ constatai spre mirarea mea, că Iulcia restabilise societatea ei de ferbliștĭ, care sĕ desființase cu un an mai nainte. Aureliu mergea acum pe al treilea anŭ, el nu mai reclama acea îngrijire continuă cu care trebuesc împresoratĭ copilașiĭ, până ce nu pot àmbla și nu pot vorbi.

Întórcerea cumnate-mi, la plăcerile ei de mai nainte, mĕ puse puțin în nimire. Constatai cu durere, că patima ei de joc egala, décă nu întrecea chiar iubirea ei de mumă. Simțiĭ, că și frate-meu era nemulțămit cu acéstă stare a lucrurilor. Adese-orĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

aveam ocasiune a-lŭ audi cum să incerca a o pune pe cumnată-mea la cale. Dar tóte cuvintele sale fură in deşert, spre nefericire, cu totul in deşert.

Severin sĕ opri aicĭ puţin: părea ca a ajuns la partea cea durerósă a naraţiuneĭ sale.

Ilie, care ascultase cu mult interes, şi cu o atenţiune incordată, nu indrăzni a-lŭ intrerupe.

După o mică pausă Severin reincepu.

Cele urmatóre sĕ petrecură in lipsa mea. Eu mĕ intorsesem la Viena şi le aflai mai in urmă.

Cumnată-mea Iulcia devenise fórte nepăsătore cătră fiul ei Aureliu, care era un odor pentru frate-meu. El suplinea ingrijirea de care era lipsit copilul sĕu prin patima cea órba a mumeĭ lui, care ajunsese de a petrece mai tóte serile in societate de cărţi.

In o di de érnă, Romul era silit a merge in afaceri intr'un sat invecinat, insĕ voia să sĕ intórcă cătră séră. Inainte de a pleca, o rugă pe Iulcea să nu părăséscă casa şi copilul pănă nu va veni el. Iulcea i-o promise cu jumĕtate gură, căcĭ tocmai cu o séra mai nainte perduse mulţi banĭ in ferbli şi era decisă a merge cu ori ce preţ pentru a-şĭ intórce paguba.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Romul zăbovi pe drum ceva mai mult. Iulcea nu voi să mai asculte, să duse la jocul ei de cărți, părăsind pe Aureliu sub ingrijirea unei servitóre.

Acéstă servitóre, o ungurancă, să profită de lipsa stăpânilor, pentru a să întâlni cu amantul ei. Adormi pe Aurel și să duse, crezând, că copilul va dormi până să va întórce ea. Servitórea stinsese luminarea și aprinsese lampa de nópte. Aureliu dormi puțin, apoi să deșceptă. Chiemă pe tata, chiemă pe mama, chiemă pe servitórea. Nici un respuns. Începu să plângă. Plânse cât plânse, apoi se sculă din pat și să apucă se caute pe tata și pe mama prin odaiă. Lampa nu dedea de cât o lumină slabă. Aureliu luă o luminare și o aprinse la lampă ca să véda mai bine. Copilul neindemânatic, cum sunt toți copiî la o vêrstă atât de fragedă ca a lui Aureliu, să atinse de flacăra lămpî cu degetul și să fripse; la acésta, aruncă luminarea, care se aprinsese deja, cât colea, aprópe de perdeaua ferestreî. Flacăra începu să consume o scândură din podinî, și să apropiă incetinel dar continuu de feréstră. Băiatul fu cuprins de grózâ, voi se fugă pe ușă dar acéstă era închisă cu cheia, alergă la feréstra cea laltă, o deschise și începu să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

țipe. Curentul de aer ațință flacăra și mai tare. perdeaoa de la ferestra cea laltă luă foc, și se consumă in un moment, incinḑend și lemnăria dimprejur.

Aureliu, sĕrmanul copil, țipa, sbera și răcnea. Geamurile de la ferestra care ardea sĕ spărseseră cu trosnet, flacările eșeau afară, dar cu flacările și fumul, astfel incât Aureliu era cel puțin ferit de a sĕ ineca, dar cu atât mai tare crescea periculul de a fi ars.

Servitórea tocmai in acel moment sĕ intorcea de la intâlnirea ei amorósă. Veḑend văpăile la ferestră sĕ ingrozi, iș perdu capul și in loc de a alerga intru scăparea copilului, fugi, strigând: „ajutor, arde, foc“. „Las' sĕ arḑă!“ ḑiceau ungurii, că arde la român.

„Las' sĕ arḑă“ ḑiceau românii, că arde la ungurόică.

„Dar copilul! móre copilul!“ striga servitórea.

„Las' sĕ móră puiul de român“ ḑiceau ungurii.

„Las' sĕ móră puiul ungurenceĭ“ ḑiceau românii.

— Dai din cap, Domnule Pizmă, nu ți vine să creḑi, că să află ómeni atât de incăiniți, pentru a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

refusa în momentul primejdiei supreme ajutorul lor din considerațiuni naționale. Să vede că nu scî încă ce va se dică fanatismul, fiind-că te-a ferit ceriul de a-lŭ încerca. Atât românii cât și ungurii erau dușmani casei lui Romul, causa indărjelei lor să trăda prin respunsul ce dedeau servitórei, care striga mereu intru ajutor. Da, până la acel punct deplorabil ajunsese populațiunea orbită de fanatismul național.

Aureliu era încă la ferestră și striga, acum striga însĕ cu vocea răgușită, dar tot mai striga, semn, că-și era încă în fire.

Servitórea alerga ca nebună, smulgându-și perul, și vaetându-se....

Frate-meu avusese tótă diua o presimțire de unu rĕu, de o nefericire mare. El venea în fuga cea mai mare a cailor sĕi a casă. Intrând în oraș audi alarma de foc, căci în fine totuș sĕ găsiseră ómenĭ, care fără se intrebe de naționalitate alergau la potolirea focului.

Nu ținu mult și Romul aflase că ardea chiar la el. Îț poți închipui spaima sa. „Aureliu“ fu primul sĕu gând, „mână“ primul sĕu cuvênt, și: „mână“ răcni el încă odată, cu tóte că frăsura mergea, ca fulgerul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cu cât să apropria mai mult de casele sale cu atât devenea mai nerăbdător.

„De bună séma sĕ va fi dus lulcea la alu-risitul joc de carți. — sĕ gândea in sine. — Va fi lăsat casa pe mâinile servitórelor. Dar Aureliu, Aureliu, — sĕ intreba el ingrozit.

Ajunseră in fine. Când sĕ opri trăsura și hurducatul ei. Romul audi, séu credea că aude, vocea văetătóre a copilului sĕu. In curte incă nu era nimen. Văpaile care eșau din ferestră, dedeau destulă lumină, dar fumul invălea cele lalte părți ale caseĭ, așa incât Romul nu putea vedea pe Aurel, care incă tot era la ferestră, și scotea din când in când un țipet răgușit. O suflare de vênt risipi acum puțin nuorii de fum și Romul dări, pe fiu-sĕu la ferestră.

— Vai — răcni el, apoi sburând din trăsură, ajunse in doue săriturĭ la ușă, urcă scările luând tot câte trei trepte, ajunse la ușa odăei cea inchisă, o sfărămă cu o singură lovitură de picior și alergă la copilul sĕu. Pe Aureliu il părăsisera puterile, căduse in leșinĭ. Romul il luă in brațele sale viguróse și voi să sĕ intórcă pe unde venise, dar vai, focul apucase deja ușa care ardea cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

flăcări. Nu mai era cu putință a eși p'acolo. Altă cale de cât feréstra nu mai era. Romul alergă acolo, mesură cu ochiĭ înălțimea și sĕ înfiorâ, căci săritura de acolo ar fi fost prea periculósă.

„Scări! aduce-ți o scară!“ sbieră el din tóte puterile cătră ómeniĭ. care începuseră a sĕ aduna prin curte.

Alergară vr'o doui inși, ca sĕ aducă scara.

Pericolul devenea tot mai mare. Odaia ardea tótă și flacările începeau a sĕ apropia și de feréstră, Romul fu silit a sĕ urca pe feréstră pentru a sĕ feri pe sine. pe copilul sĕu de pojar. Hainele sale începură deja a sĕ pîrjoli, și ómeniĭ cu scara încă tot nu veniau. Acum, acum in fine sosiră, puseră scara la zidul caselor spre feréstră. dar vai, era cu mult prea scurtă.

„O targă“ racni-acum Romul apucat de grôza disperăreĭ. Dar nimen nu-lŭ înțielegea. N'avea in cotro. Romul trebuia sĕ sară cu Aurel din feréstră, décă nu voia sĕ fiă consumați de foc. In acest moment zări in trăsura sa, — care remasese in curte, după ce sĕ luaseră cai, ca s'aducă o tulumba, — păturile de cai.

— Luați o pătură din trăsură, și țineți-o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ca să sar pe ea, strigă el acum. De astă dată intenţiunea sa fu înţeleasă. Patru bărbaţi viguroşi ţinură pătura de câte-şi patru colţuri, Romul să opintì, strînse pe Aurel mai bine şi sări — sburâ spre pătură, căduse pe ea, dar unul dintre cei care o ţinea, scăpă colţul şi Romul alunecă jos.

Un ţipet de spaimă eşi din pepturile asistenţilor. Romul nu lăsase pe Aureliu din braţe, nicî chiar acum după ce căduse la pământ, unde stetea lungit şi fără simţire.

Îş frînsese un picior. Aureliu scăpase fără nicî o vătămare, însă era leşinat....

Iulcea nicî in astă séră n'avusese noroc in ferbli, perduse aprópe toţi banii ei. De-o-dată i veniră patru şepţi, lucru rar, o carte dintre cele mai marî, dar — Dta care pricepî acest joc, trebue să scii mai bine, de cât mine, care nu-lu cunosc. — Din intîmplare şi cei lalţi jucători aveau cărţi bune, astfel să incinse o luptă inverşunată, un joc mare. Care de care da şi cerea mai mult in mai mult. Să adunaseră sute de fiorinî in joc. Iulcea să aprinsese. Tocmai scotea brăţulele ei, ca se le arunce in farfuriă, cerênd de o dată suma cea mai mare ce să putea cere, doue séu trei sute de fiorinî. În acel moment să audi alarma: „Arde, foc“.

Muzeul Digital al Românilor Români
revistatransilvania.ro/mdrr

Jucătorii de cărți erau atât de preocupați, încât nici unul nu luă în sémă aceste strigăte. Unul dintre ei, era tocmai gata să dea suma cerută, când de odată sbieră cineva, „Dómnă Iulcio, îți arde copilul, focul e la Dta.“

Iulcea înmărmuri la acéstă scire ingrozitóre. Aruncă cărțile cât colea, apoi érăș, par'că își luă séma, stete un moment mută, căscă de vr'o două ori gura, fără a fi în stare de a dice un cuvênt, în fine dise spre spaima asistenților, cari remaseră cu toții impetriți și căutau cu uimire la apucăturile Iulcei: „Dai, ori trag banii.“

— Pentru Dumnedeu“ exclamă acum cineva, să lăsăm cărțile și să mergem la foc, doar de vom mai scăpa copilașul.“

— Să mergem, — țipă Iulcea, — dar am avut patru șepți, patru șepți.“

Iritațiunea jocului, potențată prin vestea infricoșată, îi luaseră mințile.

Cumnată-mea este încă și astădi în casa nebunilor, unde repetă neîncetat „patru șepți, patru șepți“ frate-meu a remas schiop de un picior, ér nepotu-meu Aureliu, n'a putut suporta crâncena alterațiune pe care o indurase cu ocasiunea sinistrului, după o lăngedire indelungată.

Muzeul Digital al Românilor Ardeleni
revistatransilvania.ro/mdrr

Ĕtă de ce mĕ îngrozesce acest joc de cărți, și ĕtă de ce nu-mi mai place a casă la noi, și de ce am jurat vecĭnică ură acelora care exagerézĕ simțul naționalităței până la ura neîmpăcată către naționalitățile streine. și în fine ĕtă, de ce-mĭ dic tot de-a una, că D-ḑeu, sĕ me ferésscă de un amor către o fétă deném strein, căcĭ acel amor ar trebui să fiă, séu din partea mea, séu din partea ei așa de mare, în cât sĕ stingă simțurile cele mai fragede, sădite prin datinele sacrate ale copilărieĭ în inimile nóstre, încât sĕ năbușéscă și sĕ stingă cu totul înbirea nobilă către némul nostru; ar trebui cu un cuvênt sĕ ne facă renegați pe vr'unul dintre doi. Ear déca amorul nu ar avea acéstă putere, atunci efectul séu ar fi și mai rĕu: ar fi desbinarea vieței conjugale, de care să ne ferésscă cerinl, chiar decă n'ar avea acele urmări funeste, pe care le-a avut căsătoria frate-meu.

XI.

Uneltiri.

După ce-și exprimase Severin în ast mod convincțiunile sale, tăcu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Tăcu și Vasilie, părea a fi indulcșat: părea numai dar nu era. El își încorda tótă inteligința sa, pentru a sĕ profita cu dibăcie de bogatul material, pe care-lĭ părăsise Severin la discreținnea sa, in profitul planului sĕu celui egoist.

— Eu — dise el, in fine, har Domnului, n'am avut sĕ suport nicĭ cea mai mică durere pornită din aceste sorginți, și totuși sunt de aceiaș părere cu Dta. Nimic mai urît de cât o femeie care jócă in cărți, și incă jocurĭ hazardóse. Acésta o sciu din experiență, căcĭ, durere, pe la noi s'a incuibat acest rĕu, el există, chiar in sênul familiei mele. — Cuvintele din urmă le dísese rar și apăsat, aruncând pe furiș o privire asupra lui Severin pentru a vedea efectul lor.

— Soția Domniei tale?.... intrebă Severin cu compătimire.

— Și soția mea, dar mai cu sémă sóră-sa, Varvariția Dode!...

— Dómna Dode? nu sĕ póte: — exclamă Severin cu un gest de surprinsă durerósă.

— Ba vai, se póte și incă prea sĕ póte, — afirmă Dr. Vasilie cu o voce lamentabilă.

— Dar va fi jucând numai din când in când,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de petrecere. nu ca sèrmană Iulcea? — întrebă acum Severin cu o stranie insistință.

— Nu îndrăznesc a afirma, că jocul de cărți și anume jocul de ferbli ar fi în stare a o duce până le nebunie, dar décă s'ar întîmpla cumva nu m'ar prinde mirare. — ḍise la asta Dr. Vasilie. — Ce ai pentru D-ḍeu. — sĕ întrerupse acum, îț este rĕu? te prinde frigurile, de tremuri așa

— Nu am nimic, — respunse Severin, care fusese în adevĕr apucat de spasme nervóse, la acêstă descoperire funestă. — naraținnea ce ți-am făcut mi-a iritat nervele, dar va trece, cum voi eși la aer. —

— Te voi conduce până acasă și-ți voi scrie o poțiune recoritóre. —

— Îț mulțămesc, Domnule colegă, îm cunosc natura, puțin aer próspĕt mĕ va restabili îndată. —

— Totuș îm vei permite a te conduce până în strada * * *, până acolo avem una și aceiaș cale.

— Seḍi în acea stradă, întrebă Severin cu interes, căcĭ tot acolo ședea și adorata sa Olimpiă.

— Nu, dar am să fac o visită la cumnată-mea Dode. —

— Este cineva bolnav — întrebă Severin speriat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nimen, pe cât sciu, — respunse Dr. Vasilie, — insĕ fiind doctor de casă am luat obiceiul a merge din când in când şi nechiemat acolo.

Vasilie nu spunea adevĕrul. El nu mergea nechiemat séu fără interes nicĭ o dată la cocóna Varvariţa. Nu spunea adevĕrul cât in privinţa motivului visitei sale ér cât despre visita insăş era decis a o face, căcĭ voia să spună cât mai curênd cumnate-si despre aversiunea ce avea Severin cătră jocul de cărţi pentru ca s'o întărite prin acésta in contra lui.

— Vedĭ că mi-a trecut — dise Severin după ce coboriseră amândoi scara şi eşiseră pe stradă. — Aerul curat, — după cum ţi-am spus, — este celmai bun remediu pentru mine in asemenea casurĭ.

Nicĭ Severin nu vorbise acum adevĕrul, căcĭ atacul iĭ trecuse incă mai de nainte, din momentul când audise că Vasilie voiesce sĕ mérgă la Dómna Dode.... Îş aduse aminte, că şi el plecase de a casă anume cu acelaş scop şi sĕ intrebase, că ce să facă acum, după ce aflase acea imprejurare nefericită despre muma Olimpiei sale; Severin incepuse deja a numi pe Olimpia — a sa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Vasilie nu respunse nimic la observarea lui Severin. Merserà vr'o câți-va pași in tăcere. Vasilie urzia mereu la intriga sa, potrivind in sine cuvintele prin care se ațiție mai bine pe cumnată-sa in contra lui Severin, ér acesta chibzuia ce sĕ facă. Sĕ mérgă și el la cocóna Varvariția, sĕ mai persiste in decisiunea sa, de a-și lega sórtea cu Olimpia acum după ce aflase de patima fiitórei sale sócre, orĭ să părăséscă intențiunea cu totul, orĭ sĕ mai amène decisiunea până va fi aflat starealucrurilor mai de aprópe. —

Amorul sĕu n'ar fi putut avea acea putere, pecare o avea in adevĕr, décă el ar fi fost gata chiar de acum a rumpe de o dată, in urma descoperirei ce făcuse, relațiunele sale cu casa cocónei Varvariția, a părăsi așa fără incercare speranțele sale daurite. Gróza de o relațiune cu o jucătóre de cărți era fórte mare in inima sa, dar mai mare și mai tare era amorul sĕu.

Sĕ decise pentru amènare, séu mai bine dis, pentru incercare și execută indată decisiunea sa, dicĕnd:

— Ce credi, Domnule Pizmă, décă i s'ar povesti Dómnei Dode sórtea sĕrmanei Iulcei, nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

s'ar lăsa óre de nefericitul obiceiŭ de a juca în cărți.

Acéstă întrebare îl surprinse fórte tare pe Vasilie.

— Cum vĭĭ la acéstă ideiă Domnule Dor, și cu ce scop mĕ întrebĭ acésta? ingînă el cam deconcentrat, căcĭ vorbele lui Severin i stricase tot conceptul, pe care îl avea tocmai gata pentru convorbirea cu cumnată-sa.

— De ce să mai țin taină un lucru, care și așa este destinat a deveni notoric, — respunse Severin cu vocea emoționata. — Am de gând să mĕ căsătoresc aici, și sĕ cer pe Dra Olimpia Dode de soție. —

— Multă onóre pentru casa cumnate-mi, — dise Vasilie care sĕ reculesere, cu o voce dulcégă, — dar cât pentru pasiunea ei, sciu de bine că nu se va putea stinge prin o simplă narațiune, fiă cât de copleșitóre. — Insĕ nu cred că acéstă pasiune a cumnate-mi, te va reține de la pasul ce ți-ai propus a face. Mijlocul cel mai simplu de a scăpa de colisiuni, ar fi, să te stabilescĭ în altă parte.

Acest mijloc i sĕ părea și lui Vasilie cel mai simplu pentru a scăpa de concurența amenințătóre,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și să mira numai, cum de nu sĕ gândise mai curĕnd la el.

— Sfatul Dtale ar fi fórte bun, décă nu i s'ar opune doue impregiurărĭ, — respunse Severin. — Mai intâiu nu voiesc să practisez a casă la noi. In alt oraș n'aș avea nicĭ un sprijin și sci prea bine, că un medic are la inceput mare necesitate de sprijin, mai cu sémă un medic insurat, decĭ sunt avisat a mĕ stabili in acel oraș de unde mi voi lua soția. Dar presupunênd chiar, că m'aș putea decide a-mĭ alege in altă parte câmpul meu de activitate, credĭ Dta, că fiind depărtat, aș putea trăi liniscit, avênd mereu gândul la nefericita patimă a sócre-mele. Nu, Domnule colegă, mijlocul Dtale ar fi numai un paliativ, ĕr nu un leac tămăduitor. Mai bine voi incerca mijlocul meu.

— Adică voiesc să o aducĭ pe cumnată-mea prin vorbe acolo, ca să părăséscă plăcerea ei — observă Vasilie. — Mai sciĭ, póte că vei isbuti. Intru cât aternă de la mine, sunt cu plăcere gata a te ajuta. Te-ai ințeles deja cu cumnată-mea.

— Nu rĕspunse Severin, tocmai acum voiam să-i fac visită, si să pețesc pe Olimpia.

— Afacerea este una din cele mai delicate

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— dise acum Vasile cu puțină sfială, — și eu îți sunt prea necunoscut, deacă însă, mă ai onora cu încrederea Dtale, așĭ vorbi cu cu cumnată-mea.

— Mĭ-aĭ lua o mare și grea sarcină de pe suflet — exclamă Severin încântat de aceasta propunere.

— Dar de condițiunea Dtale, nu a să-i pomenesc nimic, orĭ să-i pomenesc? — întreabă Vasile cu un zîmbet fals pe buze.

— De care condițiune?

— Să se lase de jocul de cărți?

— Condițiune? Nu scĭu deacă acest cuvênt exprimă bine simțirile mele. Îm pare că nu ar fi cuviincios a vorbi de condițiunĭ din parte-mĭ... la acéstă ocasiune.. însă...

— Totuș aĭ dori, să fi fixat în acéstă privință, înainte de a te lega.

— Da, așta o doresc și în acest sens cuventul condițiune este fórte bine ales, căcĭ este o condițiune pentru fericirea mea.

— În tot casul voĭ atinge dorința Dtale, nu voĭ insista însă prea mult asupra eĭ...

— Da, da, pentru ca să nu vatemĭ cumva pe Domna Dode.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Și pentru că, la cele din urmă, totuș vei abstrage...

— Nicĭ de cum, fiind-că n'aș puteà, chiar de aș sci că ar trebui să mor.

— O privire din ochiĭ blăjini ai Olimpieĭ va topi oțélul, cu care credĭ că ți-aĭ impresorat inima.

— O privire din ochiĭ dulci ai Olimpieĭ ar fi in stare a mĕ mâna in focul cel mai crâncen, dar nu va puteà nicĭ o dată face, ca să uit de promisiunile sacre ce mi-am făcut, pe care le cunoscĕ și Dta, și pe cari le repețesc acum încă o dată.

— Voi stărui dară, a arangia lucrurile astfel, ca să nu ia un sfĕrșit tragic — dise Vasilie tot cu acel zimbet fals pe buze. — Poftim de intră, am sosit la țelul nostru.

Severin fu cam alarmat prin cuvintele din urmă ale lui Vasilie. Acum pentru prima óră, in tot decursul intrevorbireĭ sale cu el avu ca o presimțire despre falsitatea lui Vasilie. Deschidĕnd ușa care ducea in apartamentele Dómnei Dode, își propuse a supraveghia de aprópe pe acest om, căruia din nefericire, se descopérise deja prea tare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XII.

Visita.

Cocóna Varvariţa nu era nicĭ de cum surprinsă de visita lui Severin, mai tare o surprinse, că venia cu cumnatul ei Vasilie.

Cocóna Varvariţa poftì pe visitatorĭi ei in salon. Trecuseră prin odaia in care erau fetele. Olimpia la vederea lui Severin deveni roşiă şi plecă ochiĭ, ér Lucreţia zimbi cu un aer triumfal.

In salon deschise cocóna Varvariţă conservaţiunea cu câteva observărĭ asupra timpului, cu acéle frasĕ stereotipe şi banale, care servesc tot de-a-una de introducţiune la convorbirĭ unde persónele séu n'au destul spirit pentru a vorbi despre alt ceva, séu sunt atât de preocupate, încât de sfiélă nu sĕ indur a atinge indată córda adeverată.

Cocóna Varvariţa cunoscea prea bine scopul visitei lui Severin, căcĭ Lucreţia i spusese tóte cele petrecute cu ocasiunea societaţeĭ de Domnişóre. Ea insĕ, se înţelege, nu putea deschide vorba.

Vasilie ar fi dorit prea mult sĕ-i vorbéscă cumnate-si intre patru ochĭ, mai nainte, până n'a apucat să-i spună Severin dorinţa sa; ér acest

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

din urmă dorea despre o parte să se înțeleagă mai întâiu cu Octavia, despre altă însă, nu voia să lase pe Vasilie singur cu Dómna Varvariția.

Lucreția, sburdalnica, se puse la ușa salonului și trăgea cu urechia. Putea se audă tóta conversațiunea căci acea ușa remăsese crepată.

Stetea cu degetul pe buză aruncând din când în când câte o privire, mișelcă, asupra Olimpiei care ședea fără mișcare, ca o statua de marmură, pe scaunul ei. Aceste priviri păreau a dice: „Ét momentul solemn, în care se va decide sórtea ta, acum... acum... resună vorba cea mare....

Lucreția asceptă mereu la ușa, asceptă un minút, asceptă doue. Privirile ei nu mai exprimau alt nimic de cât nerăbdare. În fine se uri și voi să se retragă. Făcênd un pas spre acest scop, se atinse de ușă care produse puțin sgomot. Lucreția se speriă, dar nu-și perdu cumpetul. Pentru a evita descoperirea necuviinței ce făcuse, — ascultând pe la ușă, — se resolvi și intră în salon.

— Am dorit prea mult — dise — să-i mulțămesc Dlui Doctor Severin Dor, pentru complesanța Dsale de eri, și să-lu rog tot odată de ertare, déca fără voia Dsale, prin apostrofara mea, l'am

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

adus in societatea nóstră. Cred — adause ea acum, adresându-sĕ cătră mumă-sa, — că nu vĕ conturb in vr'o afacere.

Severin borborosi câteva cuvinte neinţeligibile de plăcere, de onóre etc. Cocóna Varvariţa nu scia, să sĕ supere, séu să sĕ bucure de presenţa Lucreţieĭ, numai Vasilie sciu indată ce sĕ facă.

— Cred că scumpul meu coleg — ḑise el — ar audi mai bucuros din gura Olimpieĭ, mulţămirile care-i aducĕ in Lucreţio. Rógă-lŭ să mérgă cu tine in cea laltă odaiă, ca amendoue impreună, Olimpia şi cu tine să-lŭ impăcaţĭ dĕcă este cumva superat. La cuvintele din urmă surise.

— O, dĕcă Domnul Doctor nu dispreţiuesce societatea nóstra, noi, adĕcă Olimpia şi cu mine il vedem bucuros, — sĕ grăbi a respunde Lucreţia.

Cocóna Varvariţa aruncă o privire desaprobătóre asupra fie-si

Severin era in cea mai mare nedumerire. Simţea, că Vasilie voiesce să remână singur cu Dómna Varvariţa. Dĕcă i ar succede lui Vasilie acéstă intenţiune, apoi urmările ar fi fórte funeste pentru fericirea sa. Să refuse erăş nu putea nu-lŭ lasa buna-cuvenińţă, nu-lŭ lasă inima. Ingerul păzitor al amorului sĕu i dete o ideiă bună.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dacă îm permiteți — dise el cu o rară presență de spirit, — mĕ voi duce și voi aduce pe Dna Olimpia în mijlocul nostru, ca să ia parte și ea la conversațiunea noastră. Cu aceste cuvinte sĕ sculă și trecu în odaia cea laltă.

In adevĕr acésta era cel mai bun mijloc pentru a scăpa din impasul neplăcut.

Dar omul propune și deul Cupidon dispune.

— Domnișóră! — dise Severin intrând în odaia unde ședea Olimpia pe un scaun. — Domnișóră — dise el, apoi fu apucat de o sfiélă străinie. Nu sĕ îndura a o provoca, așa de odată să vina cu dĕnsul în salon.

— Domnule — respunse Olimpia, schimbând la fețe, în asceptarea unei declarațiunĭ decisive din partea lui Severin,

Dar cum să ve reproducem întreținerea acestor doue ființe candide. Dicem întreținere, căcĭ dacă am dice conversațiune nu ne am exprima bine. Amanții nu conversez în atari momente, nu vorbesc, nu articuléza cuvinte căcĭ limbagiul uman nu este încă în stare a reproduce sențiementele delicate și delicióse a lor doue inimĭ nevinovate, și mișcate prin puterea miraculósă a primului amor. Cuvintele ar-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ticulate sunt inlocuite prin limbagiul ochilor, prin gesturi, prin oftări, prin palpitări.

Olimpia și cu Severin percurseră intrégă scală a emoțiunelor sacrate ale unui amor iertat, terminând cu strângerá de mâni și culminând in preschimbul acelui fluid voluptos, care zace in culegerea primelor sărutări, luate și date cu o ardóre mutuală.

Intimitatea acestor două inimi era consacrată prin acest gagiu eteric preschimbat intre ei.

— Vei fi a mea! Olimpia ingerul meu! — exclamá Severin.

— A ta! — șopti Olimpia.

Cu incetul i veni lui Severin resonul. Îș aduse a minte de temerile sale,le impărtăși și Olimpiei cu resuflarea comprimată de emoțiune, și povești istoria lulcei.

Olimpia sĕ infiorá și sĕ intristá....

— De ce ai intrat aicĭ — intrebá Dómna Varvariţa pe Lucreţia, după ce eșise Severin din salon.

— Doar v'am conturbat — intrebá Lucreţia

— Nu ne-ai conturbat — rĕspunse acum Dr. Vasilie, — căcĭ incă nu incepusem. Dar acum

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mi-ai face o mare plăcere, dacă te-ai duce și ai reține pe Doctorul Severin in cea lalță odaiă in societatea vóstră.

Lucreția, după cum scim, nu sĕ incredea in Dr. Vasile Pizmă, ba chiar sĕ temea de intențiunele sale rĕutăcióse. Ea simți și acum instinctiv, că el urmăresce vr'un scop vătămător intereselor sale. și sĕ decise a i sĕ opune din tóte puterile ei.

— Mamă — dise ea decĭ acum — eu tocmai d'aceia am intrat aicĭ, pentru a-i da Doctorului Severin ocasiune, ca sĕ vorbéscă singur cu Olimpia. Cred că n'am greșit și că-mĭ vei permite ai lăsa singurĭ.

— Nu sciu, dacă se cade asemenea lucru, — observă Vasilie.

— Să mĕ ierți, Domnule cumnate, — replică Dómna Varvariția, care era puțin cam țifnósă, și nu putea sĕ sufere criticĭ și observărĭ, — să mĕ ierțĭ, cât despre cuviință, asta-i tréba mea a sci, ce sĕ cuvine și ce nu, in casa mea. Ședĭ aicĭ Lucreție, — sfîrși Dómna Varvariția sentința ei.

— O, o, se grăbi a exclama Vasilie, — nu te supera cumnățică dragă, eu n'am voit sĕ me ating câtuș de puțin de reputațiunea casei Dtale,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

din contră, te-am apĕrat tot de-a-una, și chiar aḑĭ diminéță in contra acestui Doctor Severin. —

— Aha, — cugetă Lucreția — étă că și-a dat in petec, sciam eu, că n'a venit de florĭ de mĕr, nenea Vasilie.

— M'ai apĕrat in contra Doctorului Severin. Cum, ce fel, nu ințeleg. Déca m'ai apĕrat, trebuie să fi fost atacată. Nu cred, nu sĕ póte, nu cred.

— Atacată și incă serios — replică Vasilie.

— Eu atacată — intrebă Domna Varvariția.

— Și incă de Doctorul Severin — adause Lucreția, care resumțea necesitatea de a combate pe Vasilie — ce aserțiune nepotrivită! Ar fi venit el acum in casă la noi, déca ar nutri ură séu rĕutate cătră noi!

— Cătră voi! — exclamă Vasilie. — Dar ce te amestecĭ in vorba nóstră, și'm schimbĭ cuvintele mele. Eu n'am ḑis, că Severin ar avea vr'o rĕutate cătră voi, ci am ḑis, că a atăcat pe mumă-ta. Orĭ ce ḑicĭ cumnată, nu-i atac déca cere, să te lași de jocul de cărți, căcĭ altmintrelea nu va lua pe Olimpia de nevastă. —

— Ah, ah, exclamă Dómna Varvariția, — cere Domnialui să mĕ las de jocul de cărți, căcĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

altminîre nu va lua pe Olimpia de nevastă. Dar e întrebarea, dacă i voi da-o. Cine este Domnialui, şi apoi de unde scie că joc în cărţi, doar nu sunt o cartoforă, ca să-mi fi mers vestea până în ţéra ungurésca. —

— De bună sémă i va fi spus nenea Vasilie — observă Lucreţia care l'ar fi spintecat cu ochiï, dacă ar fi putut.

— Aşa-i, eu i-am spus, — se grăbi a afirma Dr. Vasilie.

— Frumos prea frumos din partea Dumitale, — observă Dómna Varvariţa cu o voce sécă.

— Dar ascépţă să audï — o întrerupse Vasilie. — să audï de ce i-am spus. M'am întîlnit cu el la casină, unde vedéndu-ne, cum jucam un ferbli, a voit să fugă de noi, par'că ar fi dat de ciumă. Eu m'am luat după el, căcï aşa mi se făcea datoria, ca unui membru din comitetul casineï, ce sunt, l'am poftit să-şi petrécă cu noi, dar el a dis, că nu póte suferi a audi măcar de ferbli, de cum a lua însuş parte la acel joc. Din vorbă una altă am aflat de la el că voiesce să-ţï céră pe Olimpia de soţie, dar numai cu condiţiunea, adică dacă-i vei promite că te vei lăsa de jocul de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cărți. — „Nu pot suferi, ca vr'un membru al familiei mele să sĕ dea acestei patimi injositóre. decĭ și Dómna Dode iș va schimba năravul. dĕcă voi deveni ginerele ei. — așa îm dise el.

— Jocul de cărți patimă injositore, așa a dis Domnia lui, — erupse Dómna Varvariţa cu indignaţiune. — Adică. me numesce pe mine pătimașă și cu năravuri și dice că sunt injosită. Ce îndrăznélă, ce obrăznicie! și pe un asemenea om îl sufer la mine în casă!... Mĕ duc să-i spun părerea mea în față.

— Mamă dragă — sĕ rugă Lucreția speriată, și se sculă de pe scaun ca s'o oprească de a merge în odaia cea latĕ, unde și plecase.

— Lasă-me — sbieră Doamna Varvariţa și mai iritată prin această împotrivire, și smulgându-se din brațele fie-si intră în odaia învecinată.

Lucreția aruncă o privire de ură nespusă asupra lui Vasile, — care remase pe scaun și-și freca mânile de bucurie — apoi merse iute după mumăsa....

— De câte orĭ am rugat și noi pe mama să se lase de acel joc urît, — dicea Olimpia tocmai în momentul când deschise Dómna Varvariţa ușa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Așa — sbieră acesta eșindu-și din fire la audul acestor cuvinte, cari păreu a confirma împărtășirile lui Vasile — așa! — strigă ca fără nici o considerațiune, v'ați pus aici, ca să mĕ vorbiți de rĕu, frumos lucru. —

Severin sărise de pe scaun și privea nimit la muma Octaviei: ea inse, Octavia bieata fată, era atât de speriată, atât de consternate, incât nu găsise putere a se scula și ea.

— Domnule Severin, — sĕ ruga Lucreția, care intrase indată după muma sa, cu mânile impreunate și cu lacrimĭ in ochĭ, — te rog, nu i-o lua in nume de rĕu, mama este aținată in contra Domniei-tale prin nenea Vasilie. Mama sĕ supĕră lesne, dar e bună de inimă, nu-i așa mamă, — se adresă ea acum cătră Dómna Varvariția, — că ți pare reu de intĕla Dtale.

— Eu? feréscă Dumneḑeu, n'am ațiținat pe nimen in contra stimatului meu coleg — ḑise Vasilie din ușa salonului.

— Este drept séu nu, că voiescĭ să-mi punĭ condițiunea de a nu mai joca in cărți, — intrebă Dómna Varvariția, puțin mai domolită.

— Dómna mea, — voi se incépă Severin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Olimpia îi tăiă vorba. Iminența pericolului îi rédedese curagiul, pe care-lŭ perdusc în primul momênt.

— Mamă dragă, — dîse ea cu pieptul palpitând, — Domnul Severin Dor. s'a logodit cu mine și cu m'am logodit cu el. Cred că vei binecuvênta pasul nostru, și că pentru fericirea nóstră, vei consimți de a aduce o schimbare în obiceiurile Dtale de până acum....

— Așa dar totuș este vorba de condițiunĭ...

— Nu, — condițiunĭ nu voiesc a-țĭ face nimenĭ, mamă dragă, — urmă de a se ruga Olimpia, — dar décă vei asculta la cele ce-țĭ voi spune, singură vei recunósce dreptatea nóstră.

Și Octavia se puse a enara cu o elocință rară, cu un foc admirabil, cu cuvinte pătrundétóre, istoria sĕrmaneĭ fulceĭ, pe care o audise cu câteva momente mai nainte din gura ginerelui eĭ.

Până și Vasilie, cel cu inima pestriță, fu adênc mișcat prin depingerea minunată a acelei tragediĭ, pe care o cunoscea deja, și pe care o cunóscem și noi toțĭ din gura lui Severin.

Cu atât mai mare efect produse asupra Dómnei Varvariția, care avea o inimă duiósă și impresionabilă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Vĕ promit, că nu mĕ voi mai atinge nici odată de cărțile afurisite — exclamă ea in primul extas cu lacrimĭ in ochĭ.

Fetele ei o imbrațoșară cu foc. Severin i sărută mâna cu emoțiune.

— Ce desnodare fericită — dise acum Vasilie cu vocea dulcegă, — ce bine imi pare, că familia vóstră a câștigat un membru atât de distins, precum este Domnul coleg — cu aceste cuvinte sĕ duse, căcĭ nu mai avea ce sĕ caute in mijlocul acestor persóne, intrunite acum in deplină intimitate.

XIII.

Temerĭ.

— Ne-au poftit Dómna Varvara pe astă sĕră in societate la Domniaei — dicea Olimpia oftând.

— De ce oftezĭ, — intrebă Ilie Mogoșan, — destul aț petrecut in preună, tu și cu Severin! Puțină variațiune este bună, să mai eșiț și voi o dată in lume! Orĭ sunteț geloșĭ unĭ de alțiĭ! —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— N'are pentru ce să fiă gelósă Olimpia de mine, — observâ Severin — şi nici nu cred, că este, precum nu sunt nici eu de ea. —

— Am oftat? — întrebâ Olimpia cu distracţiune. — Décă am oftat mĭ-am trădat fără voie temerile mele.

— Să póte să fiĭ gelósă — exclamâ Lucreţia, — te-aş compătimi, décă ai fi şi incă in asemenea grad. —

— Nu-i vorbă de gelosiă, — replicâ Olimpia, — ci de o presimţire funestă, care mĕ preocupă mereu. Mi-e fricĭ, că mama va uita de promisiunea ei, şi că va juca in cărţi la cocóna Varvara, unde de obiceiu sĕ intrunesce societatea de jucătorĭ şi jucătóre.

— Acéstă temere o am şi eu — afirmâ Lucreţia, — dar, de şi mĭ-e destul de neplăcută, nu mĕ neliniştesce de loc. —

— Adică, credĭ că să va stăpini mama, — întrebâ Olimpia, — şi nu va juca. —

— Ba nu cred, insĕ chiar décă ar uita de promisiunea ei, ce rĕu ar fi, — observâ Lucreţia.

— Un rĕu mare, un rĕu nespus — dise Severin cu faţa seriósă, — căci ar fi o pedecă grĕa pentru fericirea mea. —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Doar nu voiescĭ să dicĭ — întrebă Ilie. — că ai strica din acest incident, logodna. —

— Asta n'am voit să dic, dar...

— Are dreptate Severin. — adause Olimpia, — ce traiu am avea, dacă ar trebui să purtăm necurmat grijă după mama. Şi eu sunt pe deplin învoită, ca sĕ nu ne căsătorim, până ce nu ne vom convinge pe deplin, ca mama s'a lăsat cu totul de cărţi. —

— Ar fi mai bine, dacă nu ne-am duce în acea societate. — observă Lucreţia.

— Asta nu sĕ póte, nu trebuie să o contrariăm pe mama. — respunse Ilie. — căcĭ ar fi mai reu, s'ar supera. —

— Nicĭ eu nu sunt de părere, ca s'o reţinem pe mama din tótă societatea, — dise Severin. — Astădi s'ar putea dóră, la altă ocasiune însĕ nu s'ar mai putea şi aşa ar fi cu atât mai rĕu. Mĕ voi duce chiar şi eu, cu tótă aversiunea mea în contra cărţilor, mĕ voi duce, ca să fim cu toţii de faţă, la prima încercare a mameĭ. Presenţa nóstră o va reţine póte, aducêndu-i a minte de promisiunea Domniaeĭ. Începutul este mai greu, să sperăm, că nu va sucomba la prima ocasiune.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Am o ideiă, — exclamă Ilie.

— Ce ideiă — întrebară ceilalți.

— Nu v'o spun, dar este o ideiă bună, este o ideiă care n'are alt scop, de cât de a contribui la vindecarea mamei de patima ei, dacă cumva nu va fi deja vindecată, de ceia ce mă îndoiesc fórte tare, căci un obiceiu nu se desrădăcinéză așa de lesne, prin o singură narațiune. —

— Și nenea Vasilie este de astă părere — observă Severin, — și el îm ziceà, că mama nu se va vindeca prin o simplă narațiune, chiar cât de tristă și de mâhnitóre ar fi ea. Dar încă și eu mă tem, că părerea acésta să nu fiă drépltă.

— Nu ne spui planul tĕu, — întrebă Lucreția pe Ilie, — căci idea la trebuie să fiă v'un plan. —

— Nu vi-lŭ spun, îl veți afla de séră la cocóna Varvara, dacă va reuși, ér dacă nu, atunci nu-lŭ veți afla, — respunse Ilie. —

— Să vedem tréba, că nu te prea încrezĭ în idea ta, — observă Severin.

— Ideia este fórte bună, — afirmă Ilie, — însĕ nu sunt papă, ca să fiu nefalibil. —

— N'am putea să-ți dăm mâna de ajutor la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

executarea idei tale, — sĕ informă acum Olimpia cu mult interes.

— Nu, ferit'au sfinții. Fete nu sĕ pot amesteca la asemenea lucruri, carĭ sunt odióse chiar și pentru bărbați. —

— Dar sciĭ, că sunt fare curiósă, — dise Lucreția.

— Curiositatea este un defect — respunse Ilie ghumind. — trebuie să te lecuesc de ea și încep prin păstrarea celui mai absolut secret in privința planului meu. —

— Un resultat aĭ dobêndit deja cu planul tĕu, — observă Severin. — căcĭ in asceptarea descoperireĭ toți vom asista, décă nu cu plăcere, dar cu interes la societate de astă sĕră, care de altmintré ar fi fost o mare sarcină pentru mine.

— Și pentru mine afirmă Olimpia.

Acéstă intrevorbire avuse loc cu vr'o done dile in urma acelei prime visitei memorabile a lui Severin in casa Dómneĭ Varvariței.

Societatea la cocóna Varvara, despre care sĕ intreținuseră cele doue părechĭ era opul lui Vasilie Pizmă, care sĕ uneltea mereu, de a strica logodna lui Severin. Era convins, că Dómna Varvariței sĕ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

va apuca de cărți, mai ales dacă va fi indemnată la acésta, precum îș propusese el a o indemna cu meșteșug și pe tiptil.

XIV.

Societatea de cocóne.

Cocóna Varvara nu era nean cu cocóna Varvariția. Ele erau numai bune amice cu aceleaș aplecări și cu egale obiceiuri. Amendoue steteau pe cóma societatei, dar cocóna Varvara sĕ afla in o posițiune mai proeminentă de cât cocóna Varvariția. Numele ei adică al cocónei Varvara resuna mai puternic prin straturile societatei, grației vocei sale celei pătrundĕtóre, a excentrităților sale, a individualității sale mai pronunțiate.

Cocóna Varvara nu era veduvă dar stabilimentul ei conjugal totuș purta firma ei, lumea o cunoscea numai pe Domniaei, astfel incât nicĭ n'am putut statori cu deplină siguranță numele soțului ei, ĕtă causa, de ce nu suntem in stare să vi-lĭ spunem.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cocóna Varvara purta ceia ce sĕ numesce prin Bidinesci o „casă mare“. Adică avea un mobiliar scump, și dispunea de luxul unei curățenii perfecte, care este cu mult mai rar, de cât cum ar crede amabilele cetitóre. In adevĕr, perfecta curățenie este un lux, și decă ne sfiim a o numi așa, este, că cuventul lux, in limbagiul obștesc, sĕ folosesce numai in acel sens care semnifică un viții, pe când luxul curățeniei este una din cele mai strălucite calități ale unei femei. Etă luxul pe care am dori de alŭ vedea in casa fie-cărei cocóne, și care constituă o adeverată podobă, scumpă ca și cele lalte, dar mai cu sémă scumpă prin munca, prin atențiunea, ce trebuie să-i aplicăm in continuu. A dispune de luxul curățeniĭ este dar un adevĕrat merit al femei, de care póte fi mĕndră cu drept cuvĕnt, mai mândră de cât de acel lux de haine, de lucrurĭ scumpe, pe carĭ și le póte procura orĭ care femeiă cu banĭ agonisiți de părinții ei, sĕu de bărbatul ei.

Cocóna Varvara nu disprețuia insĕ nicĭ un fel de lux, căci era trufașă și pĕcătnia prin trufia ei in contra bunului gust.

Tot ce era mai scump, era mai bun, tot ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

era mai bătător la ochĭ, era mai frumos, étă în doue cuvinte descrierea gustului Dei.

Odăile erau tóte încărcate cu mobile care de care mai extraordinare, arangiate fără pricepere, fără sistem, fără gust. Albumurĭ scumpe, cu fotografiĭ próste stetea pe mesele din salon, fie-care scaun era acoperit cu câte o brodăric, părețiĭ jur împrejur plinĭ cu cadre, arangiate fără nică o regulă, puse în lumină falsă. Însĕ scaunul, care începea sĕ cânte un marș, când te puneai pe el, era representantele cel mai caracteristic al ideieĭ, care predomnise la împodobirea acestei case.

Locuința era spațiósă, compusă din mai multe odăi, dar cele mai micĭ, mai rĕu dispuse, erau destinate pentru usul de tóte dilele și cele mai spațióse, mai luminóse, cele din fața sórelui erau reservate pentru ḑile marĭ, pentru petreceriĭ, și steteau închise folosite numai de patru, cinci orĭ într'un an. Dĕcă sĕ întîmpla să dea vr'o mésă cocóna Varvara, atunci óspețiĭ nu încăpeau în odaia destinată pentru acest scop, căcĭ era prea mică. Trebuia să sĕ tindă mesele în mai multe odăi.

Bidinesceniĭ însĕ nu sĕ scandalisau câtuș de puțin de acésta, căcĭ și eĭ toțĭ avea acelaș aran-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

giament, ba chiar încă mai prost, pe la ei a casă.

Era spre inserata. Cocóna Varvara luna ca o furtună prin odăi. Sbiera aicĭ, striga colea, răcnea dincolea și infrunta pretutindenĭ. Geamurile zurăiau in continuu de vibrațiunea produsă prin organul ei puternic.

Insĕ nu strigase de gĕba. Tóte lucrurile erau lucĭĭ; nu sĕ vedea nicăiurĭ nicĭ macar un fir de praf.

Societatea ce aveu să sĕ intrunescă la cocóna Varvara era o societate ḑisă de dame. Aplicăm cuvêntul „ḑisă“ fiind-că ca sĕ numea numai așa, dar era in adevĕr o societate mixtă de dame și de bărbațĭ, intrunită cu tainicul scop de a sĕ cultiva faimosul „ferbli“.

Cocóna Varvara și cu partisanele ei, nu sĕ emancipaseră încă de sub legile bunei cuviințe. Păstrau forma cu tótă sănțenia, și așa dară nu ar fi cutezat nicĭ o dată a polti la un joc de cărțĭ. Hipocrisia lor le oprea chiar de a invita bărbațĭ, fiind-că, societățĭ cu barbați, sĕ făcea numai la evenimente marĭ, in fie-care casă la doui, trei ani o dată.

Ele chemau numai pe cocónele la o cafeu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Bărbaţii venea apoi târdiu séra, ca în trécăt, ca sĕ conducă pe soţiele lor a casă. O parte sĕ şi ducea cu nevestele, ér cei cu gustul de cărţi remâneau, până spre diuă, după cum era şi jocul, mai cu interes, séu cu mai puţin interes.

Cea dintâiă cocónă care veni era Elena Dêmba, polecrită de „poştea Bidinescilor“, căci vai mult le place Bidinescenilor a polecri pe fie-care om. Dar cocóna Elena Dêmba merita pe deplin polecra ei, căci nu sĕ putea întêmpla nimic, fără să fi aflat dênsa mai întâiu, ér tóte svonurile pornea din guriţa Domniaei.

— Sărut mânile — dise postea — pardon Dómna Elena Dêmba, intrând în odaiă. Ea adică era mai mică de anĭ de cât Dómna Varvara şi trebuia decĭ, să-i arete respectul cuviincios.

— Bună séra dragă — respunse cocóna Varvara, sărutându-o. — şedĭ dragă. Dar Petre va veni, să te ducă a casă?

Petre éra soţul Dómnei Dêmba, unul dintre acei bărbaţi, care juca bucuros în sume marĭ, d'aceia sĕ interesa cocóna Varvara de venirea lui.

Posta — pardon, Dómna Elena Dêmbu n'avuse timp a respunde, căci sosiră de o dată mai multe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cocóne și sĕ incinse făr de veste o conversațiune atât de vivace și sgomotósă încât ți parea, că s'a intrunit din nou salvatórele capitolului de faimósă memoriă, pentru a scapă óraș vechia Roma prin vigilanța lor.

Frémetul ținu vr'o câteva momente și sĕ liniscì apoi incetul cu incetul. Posta, — pardon, Dómna Elena Dĕmba isbutise a predomina cu vocea ei, dar mai ales cu scirile ei cele interesante, vuetul general.

Ea vorbea cu mult foc, dar tot o dată și cu multă sfiélă sĕu cum am dice, cu precauțiune, căcĭ ochișorii ei sĕ invĕrteau mereu in cerc, și când intra cineva sĕ oprea, pàna ce vedea cine este, pentru a urma apoi cu un zel și mai mare. Sĕ vede trĕba că vorbea de cineva, care era asceptat in acelaș societate, și care potea veni in fie-care moment.

In adevĕr povestea de cocóna Varvarița, sĕu mai bine dis de ginerele ei, Severin Dor.

— Așa dĕu, inchipuiți-vĕ obrăznicia lui, — repetă ea acum cu fața roșie de emoțiune, — voiesce sĕ-o oprésca de a mai juca in cărți. —

— Ar fi o próstă dĕcă s'ar supune voin-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ței sale. — observă Ninica, soția lui Dr. Vasilie Pizmă — ce ginere mi-ar fi acela, care să-mi pună mie asemenea condițiuni. —

— Ba ție e obraznic — afirmă cocóna Varvara.

— Și ce-i mai frumos, — continuă Elena Dèmba, Varvariția i-a promis, că se va lăpada de jocul de cărți. —

— Sĕ pote! exclamară vr'o câteva voci de-o dată.

— Da, așa ție chiar și servitórele din casă — respunse Elena.

— Este drept, — confirmă Ninica, — scinde la Vasilie, căci a fost de față.

— Așa-i, — o întrerupse poștea, pardon, Elena Dèmba, de frică, ca să nu-i ia alt-cineva scirea cea frumosă din gură, — că Severin i-a spus Varvariței o povesce înfiorătóre. —

— Adică să mĕ ierți — obiectă Ninica, — nu chiar Severin a spus povestea Varvariței, ci el a spus'o mai întâiu Olimpiei, și asta apoi a repetatu'o mume-si. —

— Tot una, ori cum ar fi, dar o poveste s'a spus, și încă o poveste atât de înfricoșată încât plângeau toți când o auțeau, și Varvariția s'a jurat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

între hohote, că nu se va mai atinge nici o dată de cărți. —

— Me mir apoi, — observă cocóna Varvara, — cum de mi-a lăsat vorbă că va veni.

— Póte se va duce, până să începem jocul, — ḍise una.

— Ori póte vrea să ne oprésscă pe tote de a mai juca, — observa alta.

— Că ḍeu, numai una ca asta nu se va întîmpla, — exclamă cocóna Varvara.

— Mai sci, dacă nu ne va face să plângem și noi, spunêndu-ne acea poveste, — ḍise Elena Dêmba.

— Ba, că nu o vom lăsa se spună — replică cocóna Varvara.

— Eu insĕ aș vrea s'o sciu, — obiectă Ninica.

— Și eu, și eu, și eu — ḍiseră mai multe voci de o dată. Făr de veste se făcu insĕ o linisce cumplită. Varvariţa întrase cu fetele ei, Olimpia și Lucreţia în odaiă.

Olimpia era tristă, Lucreţia posomorită, cocóna Varvariţa rĕu dispuse. Înainte de a porni de-a casă, avuseră ele între ele o mică sfadă. Cocóna Varvariţa din vechiu obiceiu, pusese bani în portofoliu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Olimpia observase acésta și iș permise a i aduce a minte mume-si de promisiunea ei: dar cocóna Varvariţa sĕ făcuse pară și foc „că doar nu a ajuns sub epitropia fie-si, și că póte face ce voiesce dar mai vĕrtos póte sĕ ducă banii ei unde i place“ și altele de-al de astea. Cât in privinţa jocului de cărţi nu sĕ pronunţă: sĕ vede tréba că sĕ sfia de a sĕ lepăda pe faţă de cuvêntul dat.

Olimpia cu minte, nu insistă mai mult: tăcu și Lucreţia, cu tóte că ar fi doriţ să-și spună și ea părerea.

Tóte trele erau dară preocupate de alte gânduri la intrarea lor in societate, căci altmintrelea ar fi observat tăcerea repentină ce sĕ făcuse in mijlocul cocónelor și ar fi inţeles că sa vorbit de ele.

Cocóna Varvara imbrăţișă de a rêndul, mai intâiu pe cocóna Varvariţa, apoi pe Olimpia și in fine pe Lucreţia.

— Intr'un ceas bun, intr'un ceas bun, — dise cocóna Varvara, — intr'un ceas bun, — repetă corul feminin, urând astfel, ca logodna Olimpiei, să sĕ fi săvêrșit intr'un ceas bun, fericit.

Apoi érăș sĕ porniră valurile conversaţiunei. Sĕ formară grupe diferite, care discutau asupra

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

evenimentelor celor trei ḑile din urmă. În cele mai multe cercurĭ preponderá însĕ cestiunea cocónei Varvariţa şi a ginerelui ei.

— Óre veniva ginerele — se întrebară unele.

— Nu cred — rĕspunse cineva.

— De ce sĕ nu vină — exclamă altă.

— Cât e de palidă sĕrmana fată — şopti o bĕtrână.

— Şi cu ochiĭ plânşĭ — adause alta.

— Nicĭ Lucreţia nu pare bine dispusă, — observă Ninica.

Cocóna Varvara luase pe cocóna Varvariţa la o parte căcĭ Domniaei avea o inimă verde şi nu se putea răbda a tăcea ceva.

— Este drept — o întrebă — că ginerele tĕu te-a oprit a mai juca în cărţĭ.

Cocónă Varvariţa sĕ făcu ca para focului.

— Cine ţi-a spus una ca asta? — întrebă ea cu indignaţiune.

Ninica băgase de sémă, că Varvarele au început a discuta cestiunea cea interesantă, şi sĕ grăbi a profita de ocasiune, pentru a auḑi din gura Varvariţeĭ cum stau lucrurile şi cum s'au petrecut, căcĭ Vasilie i spusese unele, dar nu tóte, le înşirase

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cu ruptul, așa după obiceiul bărbaților, nu din fir în pĕr, cum sciu să povestéscă numai femeile.

Când ajunse Nínica lîngă cele două cocóne, Varvariția dîcea:

— Tótă lumea o spune, cau chiar și Nínica. —

— Ce să fiă — întrebă acésta.

— Nu ne-ai spus, că Varvariția s'a jurat a nu să mai atinge de cărți — replică cocóna Varvara.

— Décă a mințit Vasilie, — care a fost de de față, — dîse Nínica. — apoi mințesc și eu.

— Dîccai însĕ, — observă Varvariția adresându-sĕ cătră cocóna Varvara, — că ginere-meu, m'ar fi oprit să mai joc în cărți.

— Apoi! nu te-a făcut el să te jurĭ, — rĕspunse Varvara.

— O cât despre jurat, nu-i drept, — replică Varvariția, — am dîs numai că nu voi mai juca în cărți, dar n'am jurat. Décă ați fi audit și voi istoria jalnică, care este pricina de urâsce între atat ginere-meu jocul de cărți, și voi ați fi dîs așa.

— Étă tocmai ce voiam sĕ aud și eu — dîse acum Nínica, — te rog spune-ne acea istoriă. —

— Te rugăm sĕ ni-o povestescĭ — strigară tóte cocónele din prejur, care veniseră una câte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

una să asculte la conversațiunea acestui cerc, în care să trata cestiunea de ți.

Varvariţa să apucă să spună povestea lulcei. Ea însă nu era inspirată de nică un simțiment mai înalt, deci naraţiunea ei nu putu produce efectul pe care îl exercitase din gura Olimpiei.

— Poftim — dise cocóna Varvara după ce terminase Varvariţa, — cărţile să fi fost de vină, la acéstă nenorocire! Servitórea, blăstămată de ea — a fost de vină!

— Așa-i, așa-i — repetă corul și îndată să încinse conversaţiunea de predilecţiune a cocónelor, despre rĕutatea servitórelor. Care de care se întrecea a să representa de victima a acestor fiinţe fără suflet, fără rușine și fără câte alte tóte.

Cocóna Varvariţa să căi în sine de slăbiciunea ce arĕtase când să grăbise a promite fără pricină că nu va mai juca în cărţi, și să decise, a revoca în public și prin fapt chiar astădi acea promisiune próstă: adică să hotări a juca în cărţi. —

Hai, hai, mult e până 'n raiu — până 'n iad i numai un gard, și ăla-i spart — dice Românul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XV.

Planul executat.

Olimpia și Lucreția steteau de o parte. Nu puteau și nu voiau să ia parte la conversațiunea cocónelor. Nu puteau, căci erau fete și nu li să cădea să să amestece in vorba muierilor, nu voiau căci erau preocupate de gânduri grele.

Olimpia tremura de frica asceptărei, presimțea că mumă-sa iș va călca cuvêntul și prevedea un viitor plin de nefericire, căci, vai, viéța fără de Severin era o viéță lipsită de orî ce bine, plină de milmire, de tristeță și de jale. Severin nu putea șă-și incredințeze de soție pe fiica uneî jucătóre de cărți.

— Astădî, numai astădî de s'ar putea stăpîni mama. — cugeta neincetat Olimpia.

Inima Lucreției era plină de temerî, să ingrijea de intențiunile lui Ilie, i era frică de un scandal provocat prin executarea acelui plan pe care-lŭ amintise, că l'ar fi conceput intru oprirea cocónei Varvariția de la jocul de cărți. Acel plan de l'ar fi cunoscut, ce bine ar fi fost. Déca era bun ar fi putut fi veselă, déca era rĕu, l'ar fi putut povățui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe Ilie, și l'ar fi putut opri de la executare. Dar așa .... era rău.

Spre fericire, chinul ei nu dură mult, căci peste curênd sosi Ilie cu Severin. Veniră mai de vreme de cât cum era obiceiul prin Bidinescî.

In societate sĕ făcu linisce. Cocónele amuțiră ca de obiecei in presența unui strein.

Incepură unele a vorbi cu Severin despre timp altele despre maial, altele despre oraș. Incetul cu incetul sĕ porni érăș conversațiunea și Lucreția profitând de risipirea atențiunei, care sĕ concentrase până atunci asupra celor doi tineri, il luă pe Ilie la o parte.

— Pentru Dumnedeu i șopti ea cu mare stăruință: — spune-mĭ, ce ai de gând a face. Spunemĭ să scĭu, căcĭ mi-e témă să nu comiți vro necuviință, sĕ nu sĕ intimple vr'un scandal, să sĕ supere mama pre tine, și să ne stricĕ și viitorul nostru. —

— Liniscesce-te dragă — respunse Ilie zimbind, — nu sĕ va intimpla nicĭ un scandal. Mama nu e amestecată nicĭ de cum in planul meu.

— Dar bine, nu vreai s'o oprescĭ de la joc — intreba Lucreția supĕrată de indărătnicirea mirelui ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ba da, insĕ nu mĕ voi adresa pentru acésta de-a dreptul cătră D-ei. — replică Ilie — n'am de cât. sĕ spun vr'o doue vorbe Dómnei de casă, și mĭ-am ajuns scopul.

— Și cu vorbe poți vatăma. — observă Lucreția.

— Vorbele mele nu vor vătăma pe nimen. Vină cu mine de ascultă, ca să te liniscescĭ. — cu aceste cuvinte merse spre cocóna Varvara care era incurcată cu nisce cocóne intr'o conversațiune despre dulcețuri. compoturĭ și alte lucrurĭ scumpe d'ale cămăreĭ.

Lucretia sĕ luă după el.

— Sărut mâna cocónă Varvară — dise Ilie când fu aprópe de dómna casei.

— Bună séra Iliaș — rĕspunse cocóna Varvara cu multă afabilitate. — Ce dicĭ, n'am putea sĕ începem? Scin că jocĭ numai de nevoe, dar până vor veni ceĭ laltĭ, ne putem apuca de un mic ferbli.

— Tocmai in privința acésta am voit să-ți spun ceva. — replică Ilie cu o față ingrijată.

— Ce ai — intrebă cocóna Varvara alarmată prin fisionomia lui Ilie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nimic, n'am nimic, — respunse acesta, intorcênd ochiĭ imprejur in semn, că nu póte vorbi intre atâtea urechĭ. Cocóna Varvara înțelese indată acest semn și dominând situațiunea cu acel tact minunat inăscut unor femei dise ridênd:

— Dar sci, că escĭ posnaș Ilie, erai să mĕ bagĭ in gróze cu fața D-tale speriată.

Apoi iș urmă conversațiunea despre murăturĭ dar nu o intinse până la rochĭ, — unde ar fi ajuns negreșit, décă ar fi putut dura incă puțin timp, — ci sĕ furișă pe nesimțite intr'un colț, unde sĕ retrăseseră Ilie și Lucreția, pentru a o ascepta, căcĭ sĕ înțeleseseră cu ochiĭ despre acésta.

— Ce-i Ilie, — intrebă acum cocóna Varvara șoptind.

— Un lucru fórte neplăcut, — respunse acesta vorbind și el incetinel.

— Spune de, — făcu cocóna Varvarița cu un gest de nerăbdare.

— Astădĭ din intimplare am avut puțină trĕbă la poliție — incepu Ilie.

La cuvêntul poliție fața cocónei Varvara sĕ păli. Avea un respect fórte mare de poliție și de tóte autoritățile civile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nu-i plăcea nici să audă cuvêntul poliție.

— Și .... întrebă cocóna Varvara cu resuflarea năbușită.

— Și din întêmplare am auțit, că Domnul comisar a dat o porunca, care te privesce pe Dta?

— Pe mine — exclamă cocona Varvara ingrozită, — ce póte avea poliția cu mine, ce amestec am eu cu poliția?

— Așa mĕ întrebam și eu, — continuă Ilie, — când am auțit numele Dtale din gura comisarului, și am tras cu urechia, ca sĕ aud despre ce este vorba. —

— Ei bine, și ai auțit — întrebă cocóna Varvara devenind tot mai palidă.

— Am auțit, sĕ înțelege că am auțit și este prea bine, că am putut auți, căci te pot feri de o neplăcere, ba de un necaz mare.

— Spune dragă Ilie, — sĕ rugă cocóna Varvara..

— Spune, — adause și Lucreția, care abia apuca sĕ audă unde vrea să ésă Ilie.

— Sĕ vede tréba, că te-a denunsat cineva la poliție — continuă Ilie, — adecă a făcut arĕtare, că sĕ va juca hazard in casă la D-ta, și comisarul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

dedea tocmai ordin, să-ĭ calce casa și să vĕ prindă la joc.

— Vai — exclamă cocóna Varvara, — ce rușine. Cum sĕ scap, spune-mĭ iubitule, cum sĕ scap; ce sĕ fac, ca sĕ opresc pe poliția, sĕ nu-mĭ vină in casă.

— Nu-o mai poțĭ opri, de a veni dar o poțĭ scóte cum va intra, dĕcă vei avea grijă, ca in astă sĕră sĕ nu jóce nimen in cărțĭ la D-ta.

Bine ḑicĭ bine ḑicĭ — ollă cocóna Varvara cu totul consternată și eși apoi afară pentru a sĕ reculege puțin.

Lucreția era nimilă și era mîndră de genialitatea logodnicului ei.

— Ĭ garantez — ḑise Ilie cătră Lucreția, — că in astă sĕră nimen nu va juca in cărțĭ aice.

Acum reintră cocóna Varvara crăș. Veniră și vr'o cățiva dintre Domnĭ.

Cocóna Varvara presentă pe Severin Dor mai intăiu Domnului Boronan, comersant de frunte supranumit Gurasatului, căcĭ el domina tot orașul prin organul sĕu puțin cam răgușit dar puternic. Vorbea de lănă și de pĭei, dar mai mult de politică inaltă. Ĭl mai presentă D-lui Pantofescu rentier,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

care trăia din venitul capitalelor sale împrumutate cu trei la sută — pe lună; nu uită a-lŭ recomanda și Dlui Curcă, amploiat dar tot o dată întreprindĕtor de fel de fel de speculațiuni.

Cocóna Varvara, sub alte împrejurări, n'ar fi observat cu atâta stricteță regulile politiei adică nu s'ar fi ingrijit de presentarea acésta, ci ar fi lăsat în voia întîmplărei pe óspeții D-ei, sigură fiind, că sĕ vor cunósce, décă vor voi, și ar fi grăbit să etableze jocul ei de predilecțiune.

Astădĭ însĕ sĕ ferea, după cum scim, de acest lucru, deci alese mijlocul presentărei ca sĕ incurce pe Domnii în conversațiune.

Unele dintre dame zoreau să sĕ pună la mésă cu cărți, acestora le respundea cocóna Varvara, că istoria lulcei tot ar fi impresionat-o mai tare, de cât cum ar fi crĕdut chiar dĕnsa la inceput, și că i-ar fi trecut pofta de a juca în cărți.

Domnul Boronan demonstra cu organul sĕu puternic greșala ce comisese guvernul prin infiiințarea de carantine în contra lânei, arĕta în mod convingĕtor că întregul oraș sĕ va prăpădi, décă nu sĕ va slobozi lâna, și deveni pară de foc, gată de a întreprinde lupta în contra orĭ cui — când

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de o dată, fiind în culmea extasului său se opri, să îngălbini și tăcu.

O guriță dulce pronunțase următórele cuvinte:

— Boronane, ér te apucă tusea cea rea, déca vei mai striga așa. —

Aceste cuvinte eșiră din guriția consórtei Dlui Boronan, și produseră acel efect minunat, căci Boronan să temea de tuse și de consecințele ei, carî după părerea Domniei sale sunt: oftică și mórte, — ca de munca vecînică.

Severin era fórte încântat de încetarea acestei argumentări sgomotóse, care nu-lu interesa câtuș de puțin și voia să se furișede lîngă Olimpia sa, când fu oprit de rentierul Pantofescu, care-lu întrebă despre îmbrăcămintea sa, la ce croitor și-a făcut hainele și la care cordonier séu pantofar ghetele. Nicî acéstă temă nu era interesantă pentru Severin dar n'avea încătrou, trebuia să stea de vorbă cu acest Domn, până ce veni Domnul Curcă care i propuse, să întreprindă amêndoi în tovărășie un stabiliment de băi reci, cu care nemții au început să facă minuni, nu atât cu privire la curele sevêrșite cât mai cu sémă cu privire la banii adunați prin acele cure....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Domnii după cum vedem iș mai petreceau. cum iș petreceau, dar dómnele incepură sĕ casce, și nu sĕ oprirĕ nicĭ chiar când sĕ puse Dómna Ninica la pian și incepu sĕ cânte pe „Bălcescu murind.“

Olimpia și Lucreția erau fericite. Lucreția i spusese Olimpiei, in ce mod isbutise Ilie a impedeca in astă sĕră jocul de cărți.

Dómna Ninica sfîrșise cântecul „Bălcescului“ și intonase „Hora Severinului“ fără de a anima câtuș de puțin societatea, căcĭ era sătulă și prea sătulă de aceste dóuĕ melodiĭ pe care le audise neincetat de vr'o doi anĭ incóce din gura Ninichei.

Vĕdĕnd in fine cocónele că nu-i nicĭ un rost de cărți, incepură a sĕ interesa, décă le-a venit servitórele, care sĕ le conducă pe a casă ĕr cele cu bărbați, incepură a intreba décă n'ar fi timp sĕ mérgă a casă.

Acestia erau invoiți, căcĭ cocóna Varvara, pentru a desființa societatea cât mai curênd, nu adusese pentru Domnĭ nicĭ măcar ceaiul obicĭnuit. Bărbaților le era decĭ fóme.

Societatea sĕ sparse. De la poliție nu venise nimenĭ, și cocóna Varvára incepea deja a chibzui,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

că óre nu va fi fost înșelată din partea lui Ilie, când audi pe cineva bătênd la ușă. Ea stinse îndată luminarea. Bărbatul ei dormea deja, n'audi decî bătaia la ușă: Mai bătu o dată apoi sĕ făcu linisce. Acum cocóna Varvara era incredințată că venise poliția. In realitate sĕ întorsese Ilie, pentru a-i spune, că poliția venise tocmai, când sĕ ducea societatea, și d'aceia numai urcase la Dei. Dar nedeschidêndui ușa, și vĕdênd, că sĕ face întuneric în odaiă, iș frecă mănile dicênd: Cocóna Varvara crede de sigur, că sunt de la poliție, nu va descoperi dar nicî o dată mincinna mea, și în loc de a sĕ supĕra va fi în vecî recunoscătóre cătră mine."

XVI.

Nouĕ temeri.

Grației solicitudineî lui Ilie sĕ și hotărise diua de nuntă.

Décă am dis dioa am greșit, trebuia să dicem dilele de nuntă, căcî în adevĕr sĕ hotăriserĕ două Dumineci, una pentru nunta lui Severin cu Olimpia

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și a doua pentru Ilie cu Lucreția. Tinerii ar fi voit să se cunune în una și aceiaș Duminecă, dar cocóna Varvariția fu în contră, „nu e bine, și nu e bine, — dicea Dei, — de câte ori s'au cununat mai multe perechi în una și aceiaș di, a fost nefericite, tóte, nu numai una, ci tóte.“

Din acésta părere nu o putea scóte nimen.

Severin și cu Olimpia ar fi voit s'o mai încerce puțin pe cocóna Varvariția, să mai ascepte să védă déca cu altă ocasiune, nu va cădea în ispită, căci în societatea la cocóna Varvara nu jucase nimen în cărți, prin urmare nu se scia, déca în casul când s'ar fi jucat, ar fi putut resiste tentațiuneĭ.

Ilie însă susținea că întréga societate din Bidinescĭ, dar mai cu sémă cocónele, s'ar fi tămăduit de patima lor de cartofóriă prin istoria lulcei, care se respândise în tóte cercurile orașului.

Omul nu crede nimic mai lesne, de cât ceia ce doresce inima sa. Astfel credură dară atât Severin cât și Olimpia în convertirea cocónei Varvariția, cu tóte că nu avea nicĭ o dovadă despre întórcerea ei.

Lucrurile ajunseră decĭ la preparativele pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cununie, când fură de-o dată întrerupte prin o scire, care i veni lui Severin.

Cumnată-sa Iulcea murise în casa de nebuni la Sibiiu.

Dioa cununiciлor se amână, din acest incident de doliu, pentru sése septemâni, căci nu s'ar fi cădut, ca Severin să ignoreze mórtea în casa fratesău mai mare, și care-lă crescuse.

Ilie era disperat. Sése septămâni de véră, petrecute din partea cocónei Varvariţa la băile din Brădesci, unde avea obiceiu a sĕ duce în toţi anii și unde nu cunoscea altă distracţiune de cât jocul de cărţi, étă perirea complectă.

Severin plecase la Sibiiu pentru a asista la înmormêntare, dar sĕ decisese să sĕ întórcă și sĕ mérgă și el cu familia Dode la Brădesci.

Distrugerea frumosului edificiu ridicat cu atâta dibăcie din partea lui Ilie era neevitabilă.

Severin merse la Sibiiu, dar nu sĕ întórse îndată, ci în locul sĕu sosi o epistolă, prin care aréta, că va petrece vr'o câteva dile acolo, pentru a visita exposiţiunea naţională, și poftea pe cocóna Varvariţa, ca sĕ vină și Dei cu fetele, să vĕdă acea exposiţiune.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Bițiinescenii sciau despre acéstă intreprindere națională, dar nu sĕ prea interesau de dênsa, căci cei care s'ar fi putut interesa vedușeră alte expoșițiuni, la Paris, la Viena, și prin urmare li sĕ părea lucru de ris, a sĕ osteni la Sibiiŭ pentru a cerceta o sosimonosițură, o parodie de exposițiune, cum sĕ exprimau ei.

Cocóna Varvara mai cu sémă, care fusese la exposițiunea de la Paris, era capul contrarilor, ér cocóna Varvarița ținea mult la părerea cocónei Varvara, deci și dênsa vorbea cu dispreț de acéstă intreprindere națională și invitarea lui Severin de a visita exposițiunea i sĕ păru pocită.

— Ba ce frumos ar mai fi, déca am merge cu toții la Sibiiŭ, — dise Ilie, când aflase despre propunerea lui Severin, căci spera, că prin voiagiul la exposițiune va cădea estimp cercetarea băilor și va aduce scăparea din pericolul cel mare.

— Sĕ lăsăm Brădescii, pentru acest voiagiŭ, — exclamă cocóna Varvarița.

— La Brădesci ne mai putem duce și altă dată, dar la exposițiune nu, — observă Ilie.

— Ce lucru mare și acea exposițiune, — replică cocóna Varvarița, — am vĕdut destule.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dar nici una națională, — obiectă Ilie.

— Că și va fi un lucru demn de vĕdut — dise cocóna Varvariţa.

— Cum să nu fiă. — respunse Ilie — ce, oar' nu este interesant a vedea progresul națiunei pe terènul industriei: ș'apoi mai interesant de a te intâlni cu românii și românicele din cele patru unghiuri ale țĕrei: a compara diferitele porturi în toaletă. —

Acest din urmă argument fu decisiv.

Merseră la Sibiiŭ. Cocóna Varvariţa cu fetele ei și cu Ilie impreună cu — cocóna Varvara, căci și D-ei sĕ induplecase din indemnul balului care avea să se dea la Sibiiŭ în decursul exposiţiunei.

Ilie era cu voie bună, Lucreţia mulţămită, Olimpia fericită. Cocóna Varvara făcea mereu la comparaţiuni între voiagiul D-ei de acum și între acela pe care-lŭ întreprinsese la Paris.

Exposiţiunea i sĕ păru cu totul próstă. Lucrurile expuse fórte de rènd. Acasă la D-ei avea mai frumóse divanuri mai frumóse șifoniere și mese, de cât cele care sĕ vedeau pe aicĭ, ș'apoi cât despre manufactele ţerancelor, vĕduse destule.

Dintre tóte obiectele i plăcu un costum naţio-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nal femeiesc care tocmai nu merita atenţiunea cunoscătorilor, căci nu era un tip original ci o modificare nereuşită a unui costum de ţerancă pentru usul unei dame de salon. Cocóna Varvara îl cumpĕrâ cu un preţ neměsurat. Îl cumpĕrâ din două consideraţiuni: una că-i plăcea, alta fiindcă scia, că numele cumpĕrătorului va figura în tóte jurnalele românesci.

Cât pentru bal, nu merseră, căci Severin nu putea, Lucreţia fără Olimpia nu voia sĕ mérgă, Ilie nu insista fiind-că nu simţea nici o plăcere în privinţa balului.

Decă ar fi sciut urmările ale acestei dispoziţiuni, ar fi stăruit din tóte puterile şi ar fi isbutit de a înduplека pe Lucreţia şi pe cocóna Varvarita la cercetarea balului.

Cocóna Varvara aflând de hotărîrea acéstă sĕ făcu pară şi cătran. Ea venise la Sibiiŭ cu singurul gând de a vedea balul şi acum să nu i sĕ implinéscă posta? Ea singură nu voia sĕ mérgă. Barem de ar fi aflat mai curênd, dar i sĕ spuse tocmai în aceiaş ḑi când era să sĕ dea balul. Nici nu vorbise mai nainte despre bal, căci cercetarea acelei petreceri i sĕ părea atât de naturală încât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nu-i venise prin cap de a sĕ informa despre intenţiunele celor lalţi în acĕstă privinţă.

— Dĕcă sciam una ca asta, nicĭ nu veniam cu voi la Sibiiŭ, ci mĕ duceam la Brădescĭ. — dise supĕrată cătră cocóna Varvariţa.

— Îm pare rĕu, că ţĭ-am stricat posta, — respunse cocóna Varvariţa — dar cum de nu ne-ai pomenit nimic despre bal. Acum dĕcă ne-am hotărî sĕ mergem ar fi prea târdiu, căcĭ nu suntem preparate.

— Aĭ putea sĕ mergĭ cu Ilie, dĕcă n'ar fi întreprins tocmai astădĭ o excursiune la Turnu-roşu — observă Lucreţia.

Să vĕ ia d...., strigă cocóna Varvara înfuriată, — eu plec mâne de-a-dreptul la Brădeci, unde m'aşcĕptă Domnialui. — Astfel obicĭnuiă sĕ numéscă cocóna Varvara pe soţul Dei.

— Nicĭ pe noi nu ne mai reţine nimic aicĭ — respunse cocóna Varvariţa, — vom pleca cu toţiĭ la Brădescĭ. —

Când sĕ întórse Ilie de la Turnu-roşu nu mai avea nicĭ un mijloc pentru a schimba decisiunea fatală.

Plecară la Brădescĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XVII.
La Brădesci.

Avea tótă dreptatea Domnialui, adică soțul cocónei Varvara, de îș alesese Brădesciĭ de loc de predilecțiune unde petrecea ḑilele cele căldurôse de véră. Avea dreptate, căcĭ o posițiune mai pitorésca un aer mai sănătos și mai aromatic, nu putea găsi, de ar fi colindat tóte băile de renume.

Pe povărnișul unui deal impresorat de cei mai frumoșĭ braḑĭ din lume se ridic vr'o sută și mai bine de case, care de care mai elegante, mai cochete și mai frumóse. Cărărĭ intreținute cu cea mai mare ingrijire in deplină curățeniă, un ton degagiat dar decent in societatea de óspeți, o climă temperată, astea tóte facu din Brădescĭ un cuib de fericire pentru toțĭ aceia, carĭ se pot lăpăda de grijile, de patimile, de preocupațiunele lor din lumea cea mare, și care mai pot găsi in dulcĭ reverii, in visurĭ line, inspirațiune sublime.

Severin era incântat, el sĕ credea in raiul lui Mohamed. Sosiră in o ḑi senină la Brădescĭ. Olimpia il purtase prin tóte locurile, urcase la diferitele belvederĭ, mergeau mână 'n mâna și sorbeau cu peptúrile dilatate aerul balsamat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Spre séră voiră se ésă érăș in pădurice. Severin, Olimpia, Ilie și Lucreția, dar când i propuseră cocóneĭ Varvariția, D-ei pretextă o indisposițiune, le díse sĕ mérgă in salonul de cură și să-o lase pe D-ei singură, ca să sĕ odihnéscă.

Ilie, care simțise că cocóna Varvara făcuse un proiect cu cocóna Varvariția, era neliniscit. Ar fi voit să-i decidă pe cei lalți, ca sĕ stea a casă, pentru a reține pe cocónele de la jocul de cărți la care aveau de gând a se pune după temerile lui Ilie, dar nicĭ Severin și nicĭ Olimpia nu voiră sĕ accepte propunerea sa. Ilie nu mai insistă, căcĭ iș dícea el, că și așa nu va fi in stare a impedeca pe cocónele tot de-a-una și in tóte dilele de la patima lor, și décă nu vor juca astădĭ vor juca mâne, rĕul s'ar fi putut póte amâna, dar stinge, — nu.

Merseră decĭ in salonul de cură unde era o viéță fórte veselă și animată: grupe de óspeți in o parte, in alte părechĭ singuratice, dincolea o familie, aicĭ câte un solitar, contemplau luna, ascultau la musică, conversau, oftau, glumeau, cu un cuvênt iș petreceau și sĕ simțeau séu cel puțin păreau cu toțiĭ fericiți.

Numai Ilie iș versa șoptind temerile sale in sufletul Lucreției și o neliniscea si pre dênsa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Severin vorbea tot in versuri. Olimpia asculta perdută in valurile de fericire, cu un zimbet dulce pe buze, și i intorcea cu delicateță stringerile sale de mână.

Visau cu ochiĭ deschiși, dar vai, peste curènd sĕ desceptară la realitatea urită.

Când sĕ intórseră a casă, găsiră pe cocóna Varvara și incă vr'o două cocóne și vre-o doi dómnĭ jucând la ferbli cu cocóna Varvariţa, care sĕ rușină puțin la vederea lui Severin și inginà ceva de vreme lungă, că n'a putut refusa pe cocóna Varvara, și altele.

Severin simți ca un cuțit la inimă la acésta descoperire. Olimpia tresări din reveriile ei, Lucreția sĕ mânià, numai Ilie iș păstră firea. El asceptase cu sigur nna ca asta, și lață cu faptul implinit i crescu curagiul. Jurà in secret, că va lecui pe cocóna Varvariţa chiar de ar sci, că nu s'ar mai intórce de la Brădescĭ.

Severin s'ar fi dus indată de la băi, décă nu i ar fi fost milă de Olimpia și — de propriul sĕu amor. S'ar fi dus, căcĭ ceia ce incepură cocónelein prima sĕră o continuaseră din sĕră 'n sĕră, ba incepură a ferfi și noptile, apoi și diminețele jocului de cărți

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Era lucru scandalos. Bietul Severin sĕ prăpădise. Amorul sĕu ajunsese la un grad atât de mare, în cât ar fi trecut cu vederea patima fiitórei sale sócre, dacă ar fi fost în stare de a o scusa, și ar fi scusat-o, dacă nu s'ar fi dat jocului de cărți, cum am dice în public.

Toți óspeții din băi vorbeau de ele, când eșau vr'o dată la musică pe promenadă. Cei vechĭ le arĕta celor noi veniți, și istoria lui Severin și a Olimpiei era cunoscută de toți.

— Dacă mi-ai da ocasiune, ca sĕ vin în atingere mai de aprópe cu aceste cocóne, — dise într'o di, un óspe nou venit, cătră Ilie, cu care făcuse cunoscință, și cu care vorbise despre istoria notorică, — aș încerca o cură cu fiitórea sócra Dtale, dar nu ar trebui sĕ scie, că sunt scamator. —

— Dta escĭ dar vestitul scamator Herman, — întrebă Ilie. — numele ți l'am cunoscut, dar n'am sciut că escĭ identic cu renumitul artist. —

— N'ai sciut fiindcă n'am spus la nimen. Am venit la Brădescĭ pentru ca sĕ me repausez de ostenelele ocupațiuneĭ mele. Iacĭ, colea, tot mai fac în cercul de amicĭ câte o prestidigațiune, pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

a nu perde exercițiul, dar în public nu m'am dat pe față, și te rog să păstrezi secretul chiar în interesul Dtale, căci cum dic, mi-ar plăcea să încerc cura mea cu cocóna Dode. —

— Cât despre discreținea mea poți să fi convins, și tot așa despre recunoscința mea, décă ai bine voi să-mĭ vĭi în ajutor. Eu mi-am bătut destul capul, ca să găsesc vr'un mijloc, dar cu cât mĕ gândesc mai mult, cu atât vĕd, că m'am legat la un lucru neputincios, când m'am jurat, că nu voi merge de aicĭ, până ce nu voi vindeca pe mama fidanțatei mele de patima ei nefericită . . .

— Îmi pare bine, că te pot ajuta, ca să-ți împlinescĭ jurămêntul, — dise acum Herman, — căcĭ mijlocul meu va fi cred, însoțit de un efect complet. Îl voi putea încerca la prima ocasiune dar mai întâi trebuie să mĕ presintedĭ Dómneĭ. Apropo, are trăsura ei proprie, căcĭ o vĕd adeseorĭ în echipagiu particular. —

— Nu, trăsura nu este a Dei, ci a altei Dómne a Dómnei Varvara.

— Déca nu mĕ înșel și acéstă Dómnă jócă în cărți.

— Ea este, aș putea dice, rădăcina rĕului. —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Atunci va trebui să aplic și asupra Dei cura mea, cred că nu vei avea nimic in contră. —

— Nimic; cu atât mai mare va fi binefacerea Dtale.

— Etă dar lucru înțeles, mă vei presenta acelor Dómne. —

— Cu cea mai mare plăcere. Insă déca mi-e permis a fi curios, te-aș rugă să-mi spui planul Dtale.

— Bucuros, căci și așa îm trebuiesce pentru tot casul un martor, care să dovedéscă in lume, că n'am avut intențiuni rele, apoi va fi chiar de lipsă, să-mi vină in ajutor. Etă dar ce voiesc să fac.

Și scamatorul Herman să apucă de i descoperi planul seu.

— Minunat. — exclamă Ilie plin de bucurie, — ved că esci un om de geniu. —

Îț mulțămesc pentru elogiul Dtale, dar ascéptă să-lu merit. Urma alege.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XVIII.

Inceputul curei.

Era musică pe promenada din pădure. In pavilon se aședase colónele de cadril. Severin cu Olimpia și Ilie cu Lucreția jucau vis-a vis. Erau veseli.

Ce sĕ intimplase. Ce lucru prefăcuse tristeța lor in voie bună. Nimic nu sĕ intimplase. Rada ceu slabă de speranță, care străbătuse in inimile lor din promisiunea acelui scamator, fusese de ajuns a produce acéstă schimbare. Dar speranța lor nu sĕ redima numai pe o simplă promisiune, ci era mai bine fondată, căcĭ Herman sĕ pusese deja la lucru.

Chiar in acest moment ședea cu cocónele la mésa de cărți, unde le ținea de vr'o câteva dile in cóce in o iritațiune complectă, făcêndu-le sĕ ciștige și sĕ pérdă de la un moment la altul, sume considerabile.

Olimpia incepuse deja a sĕ ingriji de săuătatea mume-si, care slăbise prin efectul alterațiunei continue, dar Ilie o liniscise, spunêndui, ca acéstă era anume provocată din partea aliatului lor, ca o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pregătire la lovitura decisivă, și că nu va mai dura mult timp.

Amicii noștri dansau dară și nu trăiau de o cam dată decât pentru present, uitând cu totul de temerile lor.

Jocul dură cât dură, apoi sĕ sparse tot o dată cu incetarea musicei.

Părechile porniră spre casele lor.

Pe drum Ilie sĕ întâlni cu scumatorul Herman, care i făcu semn, că are să i vorbéscă.

Ilie sĕ grăbi a merge cu el.

— Dioa decisiune s'a apropiat, mâne chiar ne vom incerca nórocul, — dise Herman.

— In fine — exclamă Ilie, — har Domnului; numai de am isbuti.

— Tóte sunt pregătite. Am avut grijă de tóte, tocmai ca și când aș da o representațiune dinaintea unui public dificil. Am consultat barometrul meu, care nu m'a înșelat incă nicĭ o dată. Mâne va fi un timp tocmai precum ne trebuiesce. Cocónele sunt invoite a face excursiunea cu mine și cu amicul meu, pe care l'am inițiat in secretul nostru. Vei veni și Dta cu amicul Dtale in urma nóstră, dar aveți grijă sĕ nu sosiți nicĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

prea curênd, insĕ nicĭ prea târdiu la locul sciut, căcĭ déca aĭĭ sosi prea curênd, am perde efectul, ér prin o intârdiere prea mare s'ar putea intîmpla vr'o catastrofă, căcĭ de, — sunt femei, și ĭĭ spun, că vom avea mâne o furtună grea. —

— Sciu ora, respunse Ilie, — și voi regula mersul trăsureĭ nóstre, ca și când ar fi un tren.

— La plecare sĕ fi de față — mai dise Herman, — pentru ca să-ĭĭ pot da instrucțiuni, déca va fi de lipsă. Cu aceste cuvinte sĕ duse Herman, părăsind pe Ilie in frigurile asceptăreĭ.

A doua dĭ de diminéță, calésca cocónei Varvara stetea gata de plecare dinaintea locuinței D-eĭ.

Cocónele Varvara și Varvariţa, — scamatorul Herman și cu amicul sĕu, — Ilie, Severin, Olimpia și Lucreția erau imprejurul trăsureĭ.

— Aș avea poftă să merg și eu cu Dvóstră la Zmeuresci, — dicea Ilie — n'ai veni și tu cu mine Severine, să luăm amêndoi o trăsură.

— Bucuros rĕspunse Severin, — căcĭ și așa n'am vĕdut incă băile de la Zmeuresci.

— Vom veni și noi după Dstră, — sĕ adresă acum Ilie cătră cocóna Varvariţa, care tocmai sĕ urca in trăsură.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— La revedere dară, — respunse acésta.

— La revedere, décă vom găsi in grabă vr'un birjar, — adause Ilie.

— Dar pe noi ne lăsaţi aicĭ? — intrebă Lucreţia.

— Voi nu sunteţĭ pregătite — obiectă cocóna Varvara. —

Asta ni-ar mai lipsi — sĕ gândi in sine — sĕ vină şi fetele! Nu-i destul că voiesc sĕ ne urmărésc̆ă tinerii şi sĕ ne strice rostul? Presenţa lor ne va impedeca de la joc. — Apoi dise érăş cu vocea tare. — Fetele nu pot veni şi n'ar fi galant din partea cavalerilor de a le lăsa singure. —

— Bine dicĭ Dómnă — aprobă Severin. — vom remânea şi noi aicĭ. —

— Adio dară şi la revedere de séră — dise acum cocóna Varvara incântată, că a scăpat aşa de lesne de insoţirea neplăcută şi impedecătóre a tinerilor.

— Adio, şi la revedere póte la Zmeurescĭ, — — dise Ilie.

Cocóna Varvara voia sĕ mai obiecteze ceva, — dar nu putu, căcĭ trăsura sĕ pusese in mişcare.

— Ce tinĕr nesuferit — dise acum cocóna

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Varvara către cocóna Varvariţa — vrea să sĕ vîre cu sila intre noi şi sĕ ne strice hazul. Décă va veni la Zmeurescĭ nu vom putea juca partida pe care am intrerupt a séră aşa de vreme.

— De asta mĕ tem şi eu, — observă cocóna Varvariţa.

— Decă sciam una ca asta — continuă cocóna Varvara, remâneam mai bine la Brădascĭ.

— Îm permite-ţĭ a vĕ face o propunere — intrebă acum Herman.

— Cu plăcere, respunse cocóna Vavara.

— Ce ziceţĭ la ideia mea, adică să continuăm părtida intreruptă chiar aicĭ in trăsură?

— Ideia Dtale este minunată, este picantă, mĕ invoiesc, dar cum să facem? exclamă cocóna Varvara.

— Cum sĕ facem — intrebă şi cocóna Varvariţa.

— Étă luăm un covor, îl intindem peste picerele nóstre şi astfel formăm mésa — replică Herman.

— Bravo — exclamă cocóna Varvară.

— Dar cărţile? — intrebă érăş cocóna Varvariţa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Cărți am eu la mine în buzunar — respunse Herman.

— Și mai bravo — exclamă cocóna Varvara.

Se puseră la joc.

La început cocónele ciștigau mereu, adunaseră fiorinii cu miile, și nu băgaseră de séma, că ceriul sĕ întunecase de o dată și că începuse a picura.

De la prima picătură de ploie părea că norocul ar fi întors fóia. Cocónele perdeau, dar mai cu séma cocóna Varvara în vr'o câteva ture de joc îș dase tot ciștigul și începuse a da deja din banii Domniaei.

Acum observară ploia.

Voiră sĕ oprésca trăsura pentru a ridica coșul, dar cocóna Varvarița dise:

— Numai încă tura asta s'o facem, apoi putem să ne oprim.

Cei lalți sĕ învoiră. În acea tură lupta urma între cele două cocóne. Varvarița ceruse în urmă o sumă atât de considerabilă, în cât Varvara nu mai avea atâți bani, ca sĕ întórcă.

— Ce faci soro, dai și mai ceri, séu trag banii, — întrebă cocóna Varvarița.

— Dau și mai întorc încă o dată pe atât — dise cocóna Varvara aprinsă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Scóte dar banii — obiectâ Varvariţa.

— N'am, îi remân datóre — respunse Varvara.

— Banii vorbesc! — replicâ Varvariţa.

— Ce, n'am atât credit la tine? — exclamâ Varvara.

— Ba, tu ai credit dar cunosc părerea Dlui în acéstă privinţă, — respunse Varvariţa, — el ḑice, că datoriile de joc, n'au valóre dinaintea legei.

— Asta-i drept, — sĕ grăbi a observa Herman, căci i venise momentul de a sĕ pune în acţiune. — dar daţi-i vr'un amanet.

— Ce amanet să-i dau? întrebâ Varvara.

— Vr'un giuvaer, vr'un ceasornic.

— N'am la mine. —

— Daţi-i dar trăsura şi caii.

— Ce ideiă. —

— Dai, orĭ trag banii — ḑise acum cocóna Varvariţa.

— Ba sĕ nu tragĭ, că dau, să vedem décă n'ai vrut să mĕ bagĭ numai în gróze — sbierâ cocóna Varvara.

— Bine, primesc trăsura şi cu caiĭ în valórea sumei, ce ai sĕ dai şi étă trei aşĭ. —

— Eu am numai trei crai. —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Trăsura este a mea, ai auḍit Janos, — strigă acum Varvariţa către visitiu.

— Da, până una alta este a ei, — afirmă cocóna Varvara visitiului, căre făcuse nisce ochĭ marĭ la acéstă scire.

Plóia devenise tot mai désă, Varvariţa porunci acum visitiului sĕ tragă cosul. Visitiul ascultă de noua sa stăpînă.

— Vom urma acum noĭ trei jocul? — întrebă Varvariţa.

— De ce, numaĭ noĭ trei, — observă Herman. Décă îm permite Dómna Varvara, o voĭ împrumuta cu o sumă, pentru ca sĕ-şĭ urmeze jocul. —

— Primesc Domnule şi ĭ mulţămesc, — ḍise Varvara, încântată că i sĕ dă ocasiunea de a sĕ revanşa asupra Varvariţeĭ, către care prinsese o ură nemărginită.

Jocul merse înainte. Cocóna Varvara nicĭ nu ciştiga, dar nicĭ nu perdea, cocóna Varvariţa perdea însĕ mereu şi în fine ajunse şi ca de a pune în joc caiĭ şi trăsura, pe care ĭ ciştigase cu vr'o câteva minute mai nainte. Perdu.

— Vĕ rog sĕ spuneţĭ visitiului, că trăsura este a mea, — ḍise Herman zimbind.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Audĭ mĕĭ Ianos, strigă cocóna Varvara cu plăcere, — trăsura este a acestui Domn, nu mai este nicĭ a mea, nicĭ a cocónei Varvarița, D-lui este singurul stăpân. —

— Și acum, — urmă Herman. — bine voițĭ a ne face puțin loc in fund, și a vĕ aședa aicĭ, căcĭ am stat destul pe acest jeț necomod. Ni s'au incleștat picerele, nu-i așa amice.

— Așa-i, afirmă amicul.

— Sciițĭ că nu prea sunteți galanți. — dise cocóna Varvara cam speriată.

— Galanți negalanți — replică Herman cu vocea brutală, — așa voiesc eu, decĭ treceți dincóce. —

— Asta-i mojicie, — strigă Varvarița, — după ce ni-ați luat banii, să vĕ mai bateți și joc de noi.

— Opresce Ianos, stai — sbieră acum Herman, — cocónele vreau să sĕ dea jos.

Trăsura sĕ opri.

XIX.

Catastrofa și incheere.

— Să ne dăm jos — țipară amêndouĕ cocóne, — să ne dăm jos! aicĭ in mijlocul drumului, —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

dise cocóna Varvara. — in ploiă, in furtună. Ghuma Dtale Domnule este prea prostă. —

Herman scosese ceasornicul și sĕ uitase la ceas.

— Haideți, eșiți, — dise cu o voce aspră. — timpul a inaintat, nu mai pot intârdia. -

— Ianoș, — strigă cocóna Varvara. — ajutor. vrea să ne omóre!

— Vai, vai! — sĕ lamentă cocóna Varvarița. — seracele de noi! —

Herman o apucase și o imbrăncia afară, pe când amicul sĕu o scotea pe cocóna Varvara.

Visitiul remase cu gura căscată pe capră și nu scia ce să facă.

— Mână, — i răcni Herman.

Trăsura porni de o dată cu iuțélă.

Cocónele erau pe șosea, derangeate, speriate. consternate.

Varvarița plângea cu hohot, Varvara țipa. răcnea și iș frângea mânile.

Ploua de vĕrsa. Cerul era negru, invĕlit cu nori ca de mușama jur imprejur. Tunetul durduia, fulgerul șerpuia luminând pe momente peisagiul posomorit cu o licóre lugubră. Nicĭ o urmă de locuință, sĕu de vr'o ființă umană.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Vai, vai, — sĕ lamentă Varvariţa, — ce pecate au căḑut pe capetele nóstre, de trebuie sĕ murim de o mórte atât de ingrozitóre.

— Jurămêntul, — sbiera Varvara, — jurămêntul tĕu de a nu mai juca in cărţi, pe care l'ai călcat, ni-a venit pe cap. Tu escĭ de vină, décă vom peri aicĭ pe drum....

— N'am călcat nicĭ un jurămênt, — ḑise Varvariţa, — dar tu, de ce ai oprit pe ginerii mei ca sĕ vină după noi. Décă nu ĭĭ ai fi oprit nu s'ar fi intêmplat acésta. —

— O — prea curată fecióră, sfântă născătóre de Dumneḑeu, mântuitórea tuturor pĕcatelor şi a lor mole, indurată de noi, étă ĭĭ făgăduiesc, că nu mĕ voi atinge nicĭ o dată in viéţa mea de afurisitele de cărţi.

Un trăznet grozav păru a lua act de jurămêntul ei.

Varvara sĕ făcu galbenă ca mórtea şi cu mâna tremurândă iş făcu crucĭ peste crucĭ.

— Sfântă născătóre de Dumneḑeu, indură-te de noi, ḑise şi ea, — scapăne din acéstă primeḑdiă că nicĭ eu nu voi mai juca in cărţi, cât voi trăi in lume.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sĕ audi un nou durduit, părea că tună, dar totuș era un vuet diferit de acela care venia din ceriul mâniat. Crescea din ce in ce și se apropia.

Era trăsura lui Ilie, care venia cu Severin pentru a scăpa pe sócra lor impreună cu prietina ei.

Sosiseră tocmai la timp, nicĭ prea curênd nicĭ prea târdiu.

Cura era săvêrșită și era o cură radicală, după cum sĕ dovedi in urmă.

Cocónele din Bidinescĭ de la acest eveniment, in urma influinței exercitate de Varvarele, se lăsară de jocul de cărți. . . . —

Intre cele două sfinte Mării, adică intre ḑiua Adormireĭ și a Nașcerĭi iș serbară: Severin cu Olimpia intâi, apoi după o sĕptămênă Ilie cu Lucreția nunta lor.

Lui Dr. Vasilie Pizmă nu-i venia nicĭ de cum la socotélă, căsătoria lui Severin, insĕ trebui să inghită nodul.

Soția-sa Ninica, ar fi murit și ea de ciudă, décă nu s'ar fi intêmplat sĕ aibă un curtezan nou.

Poetul Pricopsea o păți urît cu drama sa: sĕ representase și fusese — fluerată.

De atuncĭ renegă naționalitatea sa și sĕ făcu neamț, cu numele Brückhopsa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Despre celelalte persone pe care le-am întâlnit în decursul acestei naraţiuni, cronica oraşului nu ne-a însemnat nimic, deci trebuie să presupunem că au remas în starea în care îi am cunoscut.

D-ra Tunea rîde şi acum, dêcă n'a murit cumva.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr